

LAS MISIONES CATOLICAS

XXVIII. - 4. - ABRIL 1954

KATOLIŠKI MISIJONI

MISLIMO IN MOLIMO!

MISLI OB 9. IN 15. APRILU

Bolečine. Trpljenje.

Ni to samo nekaj neizogibnega, to se pravi: nismo samo žrtve trpljenja, temveč je tudi nekaj potrebnega: brez trpljenja ni odrešenja. A kar je največ: trpljenje je najvišji izraz ljubezni, njeno najbolj iskreno dejanje.

Marija je to do dna razumela, zato je brez obotavljanja šla za Sinom, ki je Ljubezen. Njuno trpljenje je odrešilo človeštvo in nakopičilo toplote za vsa človeška srca.

Zaradi tega moremo za njima. Zaradi Jezusove najbolj dobrotne volje tudi moramo za njima, kajti „naš Zveličar hoče, da ga udje njegovega skrivnostnega telesa podpirajo pri izvrševanju odrešilnega dela. To pa ne more biti zaradi njegove potrebe in slabosti, ampak zato, ker je sam tako ukrenil v večjo čast svoje neomadeževane neveste. Na križu umirajoč je neizmerni zaklad sicer podaril Cerкви, ki ni pri tem nič sodelovala. Kjer pa gre za razdeljevanje tega zaklada, pa hoče, da to delo izhaja nekako iz njene dejavnosti. Zares strašna skrivnost in nikoli dovolj premišljavana, da je namreč zveličanje mnogih odvisno od molitev in prostovoljnih, v ta namen sprejetih žrtev in odpovedi udov skrivnostnega telesa Kristusovega“ (Pij XII. v okrožnici „Skrivnostno telo“).

Gotovo ni težko najti priložnosti za molitve, žrtve in odpovedi, a težko je najti način, ki bi bil Jezusovemu srcu bolj všeč, kot je opravljanje svetih ur. Tedaj se pridružiš Zveličarju v tisti strašni uri na veliki četrtek, ko je njegovo trpljenje doseglo svoj višek. S tem izpolniš veliko željo njegovega srca, poslušaj papežev poziv: „Hodimo torej rade volje po krvavih stopinjah svojega Kralja,“ in izgubljenim in še ne najdenim bratom pripravljaj zveličanje,

Molitveni namen za april:

ZA CERKEV V SKANDINAVIJI, NA ISLANDIJI IN NA FINSKEM

Vse to obsežno ozemlje danes ne bo štelo niti 40.000 katoličanov (na Danskem jih je kakih 25.000, na Švedskem 5.000, na Norveškem 4.000, na Finskem 2.000 in na Islandiji 500), vse drugo je že 4 stoletja žrtev protestantske revolucije.

Drznim Skandinavcem je bil apostol sv. Anskarij (umrl 864), hamburški škof in papeški odposlanec za severno Evropo; sv. Kanut, kralj Danske in Anglije, je končal njegovo delo. Srednji vek je bila slavna doba teh severnih, tedaj katoliških ljudstev. V krivoverstvo so jih potegnili vladarji, ki so proglasili protestantizem za državno vero (Friderik I. leta 1529 Dansko in tedaj z njo združene Norveško in Islandijo; Gustav Wasa Švedsko in njej podvrženo Finsko). Kako se je odtlej godilo rimski Cerкви, naj pove n. pr. dejstvo, da je na Švedskem do leta 1814 katoliški duhovnik bil izpostavljen smrtni obsodbi. Šele od leta 1873 je na Švedskem in Norveškem več verske svobode; na Danskem je bil leta 1892 ustanovljen prvi apostolski vikariat in na Finsko so oo. Presvetega Srca prodrli šele, ko se je osvobodila dolge ruske nadvlade in postala samostojna republika l. 1919.

V kratkem času si je katolicizem pridobil velik ugled, k čemur je nemalo pripomogla njegova neupogljivost pred nacizmom in komunizmom. Hudo je, da je domače duhovščine zelo malo; da so se predsodki v stoletjih globoko ukoreninili; da premalo molimo za spremembo na bolje.

LOČENIM KRISTJANOM

(Nadaljevanje in konec)

Dan jeze se odmaknil ne bo, če ne bomo priklicali dneva očiščenja. Očiščenje pa je samo v plamenu edinosti. Tako se zdaj vse bolj obracam na ogenj vašega srca kot pa na luč vašega razuma.

Takisto boste umeli zdaj, čemu s svojim očetovskim klicem dramim tudi vas, od Petra sicer ločene kristjane, a nikdar ločene in nerazdružne vsekdar od Petrovega Učenika. Hiša je v plamenih, ruši se že; ljudje, ki so nam bili v varstvo izročeni, mrjô med razvalinami; vera omahuje; upanje sahne; odmika se ljubezen... Pa naj tedaj mi drug na drugega z jedko mržnjo pogledujemo še naprej? Naj se še kar vsevdilj podlo bijemo po knjigah? Naj se brez konca in kraja izgubljam v zasedah učenih inaič, podžigamo sumničenja in ponavljamo izobčenja? Vojske kiklopov zmote in titanov nasilja so od vseh strani obkolile krščanstvo... Mi pa naj še vedno stojimo negibni strazarji ob vratih v stajo zdaj, ko nam ovcé v preteči nevarnosti begajo kot razkropljene?

Ne le najstarejši, tudi najstarodavnejši med pastirji sem; tak mi pristoji, da vzgled dajem. Pri srcu Kristusovem vas rotim: čujte moj klic; dajte, da ne bo prazen zvok, ki svoj odjek v puščavski sipini ujame samo. Če je morda prerano še, da bi se radostili v skupni sreči spet zadobljene edinosti, vsaj družno sklenimo zavezo proti skupnemu sovragu, proti strahotnemu dvoboju, ki se znaša nad našimi otroki. Sklenimo sveto zvezo, ne zaradi časne stiske, marveč zaradi večnostnih ciljev; povežimo se v sveto zavezništvo, ne za očuvanje zemske oblasti, marveč za osvojitve vseh duhov.

Pa če bi se komu od vas ta časna odpoved zdela še takšna razumska bolešt, spomnite se mučeništva vseh tistih, ki trpé, ker Krista še ne poznajo, pa takisto na stisko vseh onih, ki trpé, ker so Krista zapustili. Misel na tolikšno stisko bi morala pregnati sleherni dvom, vsakršno oholost liki prvi sončni luči v mladem jutru, ki razprši drobne meglice.

Vseh kristjanov edinost je nekaj, kar Bog hoče; če tedaj Bog hoče takó, jo bomo jutri, pojutrišnjem zanesljivo dosegli. Od vseh teh bolešt, ki me strahotno žgo v živo meso, je najmučnejša ta, da je Kristova vojska zdvojena. Če bi naš združiti spet zmogel prekipevajoči izbruh obupne ljubezni, ali pa če bi to moč imel dušeče tesnobe izliv, nihče mi vere vzeti ne more, da bi že zdavnaj bili vsi tesno z menoj, ihteči od sreče nad spet zadobljenim mirom. Morda je ta preradostni dan še daleč, morda pa čisto blizu že. A da bi Bog mene

nevrednega uslišati hotel, bi nanj ni trenutek več ne čakali. Kot je sleherni od vas odrešen po eni kaplji Jezusove krvi, takisto sem prosil in ne jenjam prositi Ga za slehernega od vas z eno solzo iz mojih oči.

V svojih lastnih zgodbah berete, kakšne prežalostne posledice so ločitve rodile. Zavrnuti ste hoteli vrhovno oblast enega duhovnega vodnika, pa ste v prenekateri deželi morali svoj hrbet ukloniti brez božnemu nasilju svetnih oblasti.

Stoletja trajajoči odpadi in krive vere so rimsko Cerkev prisilili, da se je obdala z ven in ven trdnejšim in neporušnim ozidjem bogoslovnih resnic in strogih odlokov, zgolj da bi preprečila prebeg in uhajajstvo. To vse se je zlilo v nekušno utesnenje tiste, kristjanom prvih stoletij tako lastne svobode. A prav te onečlašene svobode, ki je eno vaših naglavnih očitanj, ste vi prvi krivi.

Videli smo, kako so na krščanskem Vzhodu ven in ven brstele nove ločine, zmotne prav do blaznosti in zločina; bili smo priče, kako se je na Zapadu drobilo spet vse v združenja in slovesne izjave, kar je naravnost podžigalo k ustvarjanju nesmiselno odmaknjenih in vase zagledanih občin, mnogokrat prenapetih, pa seveda iz dneva v dan dlje od osnov razodete resnice. Vsa tista „nova krščanstva“ so plod pre-različnih zakotnih prerokov, ki so kot zdravilno pijačo ponujali nečedni zvarek prekajenega deizma in kaj smešnega učenjaštva.

Ločitev pa je skotila še vse pogubnejši in sramotnejši stvar: oslabila in zmrtvičila je naše prizadevanje za osvajanje med nekristjani. Kaj naj si namreč mislijo ti, ki jih hočemo zadobiti, o veri, ki istega Boga in Pismo priznava, pa jim jo prinašajo misijonarji, ki se ne priznavajo vsi k taistemu učenju in taistemu vodstvu? Vedite, bratje, da človeštvo rešeno ne bo, dokler se ne bo sleherni, prav do poslednjega prerodil in prenovil v vodi, s katero je krščeval Janez, v kruhu Kristusovem in v ognju Svetega Duha.

Neznansko strahotna je tedaj vaša odgovornost pred človeštvom vsem, a še bolj pred Bogom, ki bo za našo zdvojenost račun od vas terjal. On nam je namreč eno edino žetev izročil, mi pa smo v sovražne si voje razdrobili že tako maloštevilne jate ženjcev.

V tej zdajšnji nujnosti in ob bližajoči se pretnji sklenimo vsaj nekšno tregua de Dios — v božjem imenu premirje, ki bo naklonilo povezanost in pripravilo edinost. Potisnimo ob stran vse tisto, kar zdvaja in loči; strnimo pa se ob žariščih resničnega in tako zaželenega soglasja. Troje žarišč, ki jih tajiti nihče od vas ne more; Kristus je Bog; Kristus je vse ljudi odrešil; oznanilo Kristusovo je nauk bratstva proti krutosti, ponižnosti proti oholosti, ljubezni proti sovražstvu. To so temeljni stebri, ki se jih vi vsi takisto oklepate; nanje zanesljivo lahko oslonimo načelo iskrenega dogovora in skupnega dela.

Ob teh stebrih božansko složne vere so nespornosti v nauku, ki so nas ločili, le prepreke in ovire na dolgi in trnjevi poti prihodnje edinstva. Pustimo bogoslovce in zgodovinarje: tudi njihova ura bo še prišla. Zdaj je čas apostolov in bratov. Danes pa sta še posebej — dolžnost in nujnost ljubezni čez vse. Ljubezen do tistih, ki so zašli in do tistih, ki jih je hudi duh obsedel, do njih, ki zmagajo, pa takisto do onih, ki podležejo, pa slednjič krotkost med nami, ki v taisto Previdnost zaupamo in trpimo, če zaupanje v taisto umrje v nas.

Katoličani smo do dna prepričani, da smo udje edino prave Cerkve; navkljub temu čutimo, da resnično veselna ne bo, dokler ste vi proč od nje, da resnično zmagoslavna ne bo, dokler se k Petrovi skali ne vrnete. Potrebujete nas, pa tudi mi vas potrebujemo, potrebujemo vaše moči, vašo vednost, vašo družabnost, vaše bratsko umevanje po božji besedi.

Tudi med vami — vem to in svet z menoj vred to ve — žive prizadevne duše v gorečnosti do Krista, duše, ki plamené v območju Evangelija, duše, ki zgolj v Odrešeniku svojo rešitev iščejo, ki težé in se vzpenjajo že k svetništvu. Na te plameneče duše se opiram, ko hočem v ognju izničiti zlo črto ločitve, da bi razvezal našo dramo v neizmernem zboru krščanske in človečanske zmage. Upam, da bodo mojim tožbám in upanjem prisluhnili vojščaki Kristusovi, pa tudi vsi oni, ki tožijo in upajo po vseh krščanskih Cerkvah na svetu. Vse Cerkve se po pravici ponašajo z mučenci vere: v imenu te krvi vas prosim, da se priznate za brate ene krvi, po taisti krvi odrešeni vsi, združeni v železni volji, za vselej končati s prelivanjem človeške krvi.

Nisem jaz Veliki duhovnik rimske Cerkve, ki vam govorim in vas rotim; je marveč Bog sam, ki se je moje besede poslužil kot klicar v zbor, kot se skladatelj umetnik poslužil najneznatnejše melodije, pa z njo oznani ubranost, ki omeči srca. Z vami bom, sredi med vami, prvi med poveljniki vélike vojske moje in poslednji med dosluženi neizmernega roja božjega, ki bo v znamenju Sinovem zajel vidno in nevidno Cerkev. Da bi se ta vojska združila in zmagala, žrtvujem rad vse, res, tudi življenje dam.

Sveto Trojico prosim z vso silo svoje človeške nemoči, z vsem upanjem, ki kipi iz vesoljnega obupa, naj vas nagne, da bi mojemu klicu prisluhnili in se mu odzvali. Nenehno, dokler mi bo roka zmogla in bo moj glas umrljiv še, bom trkal na vaša vrata.

Vsem pa, ki mi jih odpró in se mi odzovejo, pošiljam z vzdihom razbolene duše odsihdob svoj bratsko očetovski blagoslov.

Celestin VI., papež, hlapec hlapcev božjih.

Prevaja Nikolaj Jeločnik

N E P A L

KRALJESTVO V SENCI HIMALAJE

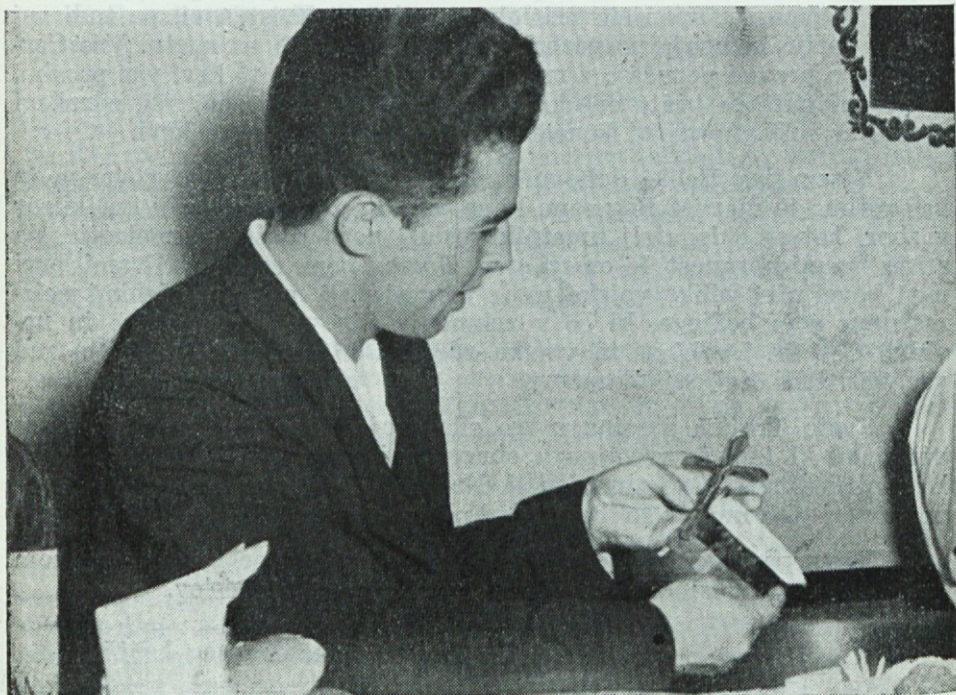
ALADIN

Brali smo: „...med njimi tudi slovenski rojak, plezalec Dinko Bertonec.“ V letošnjem februarju se je namreč na indijski sever odpravila posebna argentinska ekspedicija, ki bo prvič v zgodovini skušala zavzeti enega najvišjih himalajskih vrhov. Med odličnimi člani njenimi je tudi Slovenec, Jeseničan Dinko. Drzni plezalci bodo svoj podvig začeli ne v Indiji, kot bi kdo mislil, kadar govorimo o Himalaji, marveč v kraljestvu Nepal, državici na indijskem severu. Vabljava priložnost tedaj, da se za trenutek pomudimo ob tej, krščanske-

mu svetu tako malo poznani, pa vendar za širjenje kraljestva Kristusovega ne nepomembni deželi.

NA MEJI SKRIVNOSTNEGA TIBETA

Nepal je majhno kraljestvo, v razsežnosti kakih 140 tisoč kvadratnih kilometrov; na obronkih himalajskega pogorja, med véliko Indijo in skrivnostni Tibet potisnjeno. Svet te dežele skoraj ne pozna; dosti več od Tibeta, ki se je pred leti sicer nekaj odpiral, a po kitajskem rdečem vdoru še bolj zaprl, prav gotovo re. Ni dvoma, da zato ker nepalska kraljevina z zapadnim krščanskim svetom nima prav nobenih zvez, kot po Angležih; pa še po njih komaj dobrih sto let. Skoraj neverjetno, pa resnično nič manj: na meji skrivnostne „božje“ tibetanske dežele čemí nje manjša nepalska sestra, ki takisto zunanjemu svetu vrata trdnó zapira, pa izjemno

DINKU BERTONCLJU SREČNO POT NA STREHO SVETA,
 NA KATERO NAJ POSADI KRIŽ Z NAPISOM:
 SVET KRISTUSU!

„Katoliški misijoni“ so skupno s Slovenskim planinskim društvom priredili Dinkotu Bertonclju skromno poslovilno slovesnost, na kateri je urednik „Katoliških misijonov“ in predsednik Slovenske misijske zveze Ladislav Lenček CM odhajajočemu in vsem navzočim spregovoril o Indiji in slovenskih misijonarjih tamkaj, ki bodo mladega rojaka z zanimanjem in molitvijo spremljali na njegovem vzponu v vrhove Himalaje, proseč mu lep uspeh in srečno vrnitev. Govornik je g. Dinkotu na pot izročil lep križ, ki naj mu bo v naporih opora, v težavah tolažba, v strem-ljenju za ciljem vodilo in vzpodbuda, pred vsem pa tolmač vrhunskega smisla ce-lotnega podviga: najvišje in najlepše vrhove sveta osvojiti za Kristusa, ki je s svojim križem cel svet odrešil, tudi Indijo, tudi Nepal, tudi Himalajo, tudi Daula-ghiri..., na katerega vrhu naj naš rojak prvi zasadi to znamenje odrešenja, ki nosi v angleščini, kasteljanščini in slovenščini vdelan napis: Svet Kristusu! — Na sliki vidimo nekatere od odličnih gostov poslovilne slovesnosti (od leve na desno): podpredsednika „Društva Slovencev“ dr. Julija Savellija; gospo in gospoda Petriček, predsednika „Slovenskega planinskega društva“; poslavljaljočega se Dinka; govornika, urednika „Kat. misijonov“; misijonarja Jermana Andreja C. M.; urednika Ruda Jurčeca in Janka Hafnerja od „Svobodne Slovenije“. — Slika na levi: Dinko ves ganjen združuje in ogleduje simbola dveh najvišjih svetinj, Boga in naroda, ki naj ga spremljata na težkem in nevarnem podvzetju: križ in slovensko zastavo.

dovoli vstop edinole poslancu dveh vladarjev: Njegovega britanskega Veličanstva, pa glasniku nevidnega, a nič manj živega božjega Kralja, katoliškimi misijonarjem! V tem je mala kraljevina skoraj na las podobna teokratski tibetanski državi Dalai Lame, ki do vdora pekinških „osvoboditeljev“ ni dovoljevala prestopiti svojih meja nikomur, razen nekaterim drznim časnikarjem, podjetnim ameriškim filmskim operaterjem in — benediktinskim redovnikom.

Katmandu je prestolno mesto nepalskega kraljestva. Krog 110.000 duš bomo v njem našeli. Mesto je starodavno, saj ga v zgodovini zasledimo že v časih cesarja Asoka, ki je indijskemu severu vladal skoraj 250 let pred Kristom. Tisto zgodovinsko mesto je danes ta dan kraljevska prestolica, kjer se že nekaj let sem v zagrizenem, včasih naravnost očitim boju potegujeta za oblast narodna Kongresna stranka, pa najmočnejša plemiška rodbina Rana, ki po prikupno-

sti naravnost cesarsko bohotnih brk vseh svojih moških potomcev zanesljivo upa na končno zmago. Pa so v tej kraljevski dolini, kot bi Nepal lahko imenovali — državica je resnično potisnjena v čudovito rodovitno in po zakladih naravnega bogastva kaj vabljivo dolino ob vznožju resnih himalajskih očakov in pravljicne tibetske ravní — še druga, nič manj važna mesta. Najbolj poznana med njimi sta Patan s svojimi 105.000 prebivalcev in Bahtgaon, kjer jih bomo nekaj manj kot sto tisoč našeli.

Nepalci pa so po svoji krvi hribovci, ki jim življenje po mestih kaj malo diši. Raziskovalci te odmaknjene dežele se do zadnjega vsi strinjajo v trditvi, da se v teh na zunaj robatih ljudeh skrivajo globoke duhovne vrednote, ki se očitno nakazujejo prav v njih nenehni iskreni nasmejanosti in neutrudni delavnosti.

Dobrodušni nasme, ki tem ljudem ne mine, je zanesljiv odsev njih nepokvarjene in za vse dobro vnete duše. Otroška nagajivost in nedolžne šale, s katerimi ne skoparijo, kadar si se jim znal približati, kaj brž osvoje vsakogar in preženó sleherni predsodek. Moški so strašansko ponosni na svojo belo polt, ki je pač redkost med indijsko-tibetan-

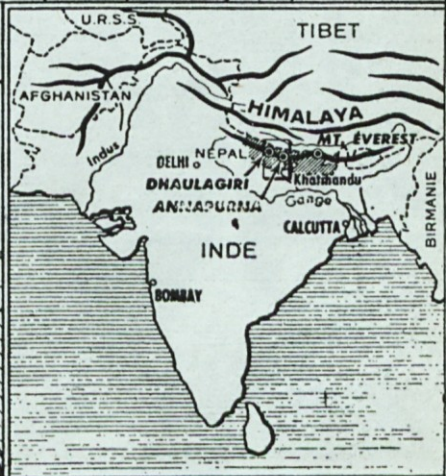
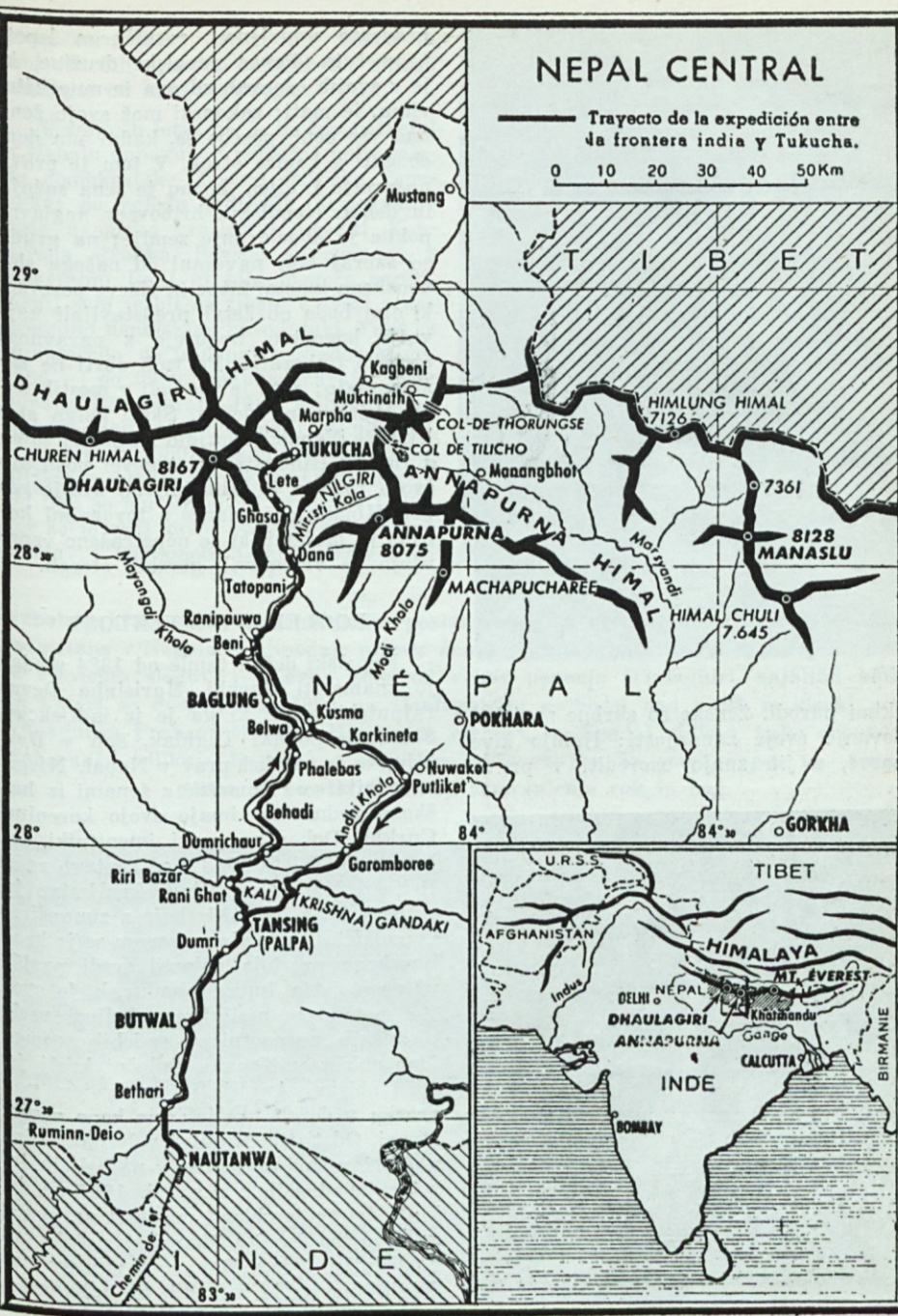
Zemljevid desno nam spodaj v kotu kaže Indijski polotok, Himalajo in Nepal ter vrh Daulaghiriya. Ekspedicija, ki je v njej eden največjih upov prav naš Dinko (kot je uredniku „Katoliških misijonov“ ob poslavljanju na letališču povdarjal eden od navzočih organizatorjev ekspedicije), bo podvzela pot, ki jo kaže črna črta. Iz Delhija gredo z gorsko železnico do Nautanwa, nato pa skozi gorsko goščo peš preko Tansinga in Baglunga do Tukucha, od koder jih bo pozdravil kakih 20 km zračne črte oddaljeni Daulaghiri z višino 8167 m, na katerega vrh še ni stopila človeška noga. — Slika tu levo: Pogled na eno izmed številnih dolin v Himalajskem pogorju, po katerih se odtekaajo ledeniške vode.

NEPAL CENTRAL

— Trayecto de la expedición entre la frontera india y Tukuha.

0 10 20 30 40 50 Km

skimi narodi. Ženske so skrbne za izkazovanje svoje zunanosti: ljubijo žive barve, a jih znajo usrediti v pravo

pravcato umirjenost resničnega lepote čuta. Ponos nepalske družine, ki je v svojih osnovah zdrava in mnogoštevilna, je mati; zakonski mož svojo ženo nad vse ceni, posebe še, kadar mu dom obogati s kopico otrok. V tem je pravo nasprotje Indijca, ki mu je žena sužnja in dekla. Nepalskih hribovcev naglavni poklic je obdelovanje zemlje; na grudo so skoraj bolj navezani od našega slovenskega kmeta. Žitne in riževe posevke, ki jim bodo ob žetvi predstavljali največje bogastvo, negujejo z naravnost otroško ljubeznijo. Pa tudi obrti ne zanemarjajo; a ta je vse bolj v mestih doma, kot pa na deželi. Skozi dolga stoletja že Nepalci trgujejo izključno samo z Indijo. Hindustanski trgovci pošiljajo svojo robo v to odmaknjeno kraljestvo pod Himalajo še danes s tovornimi konjiči in mulami, ki se neustrašeno vzpenjajo po vrtoglavih gorskih stezah.

POGLED V PRETEKLOST

Nepalski deželi tamle od 1324 vladajo znameniti Gurkhi. Harisinha Deva, rajputski princ, ki ga je iz indijskega Sinrauna pognal Tughlak, šah v Delhiju, se je zatekel prav v Nepal. Njega oprodniki so se omožili z ženami iz haškega rodu: tod imajo svojo korenino Gurkhi. Dokončno so si imenitniki deželo osvojili leta 1768, pod zastavo rajá Prithwi Narajana. Mlado kraljestvo je v tistih letih bilo trde boje z zunanji napadalci. S krvavim posegom se je kraljevskega prestola polastil sredi prejšnjega stoletja Jung Bahadur, ki je svojim potomcem z divjim pokoljem vseh plemiških nasprotnikov zadobil neomejeno oblast v Nepal. Odločni kralj je 1850 obiskal Anglijo in po svojem povratku v deželi upeljal celo kopo novih stvari. Od tistih dob živé v Nepal mirno, zadovoljno življenje, v najboljših in iskrenih odnosih z Angleži. 1867 pa je kralj del svoje oblasti prenesel na prvega ministra Čandra Shansher, nečaka in naslednika Jung Bahadorja; prav ta deželni prvak je začetnik najvplivnejše

plemiške rodbine Rana; nje oblast in moč sta bili prav do zadnjih let mnogo močnejši od kralja samega.

V zadnjih letih pa je močno porastel v Nepal duhovni in politični vpliv mlade demokratske Zvezne indijske republike; po zgledu indijskih demokratov hoče nepalsko kraljestvo urediti Kongresna stranka. Seveda se spopadu z oblastnimi Rani ni bilo mogoče ogniti. Kralj sam je bil na tihem v zvezi z naprednimi nepalskimi narodnjaki. Tako se je namerilo, da je nepalski vladarski gospod — po imenu maharadžarajá Tribhubana Bir Bikram Jung Bahadur Šah Bahada Šumšer, nič manj in nič več, 9. novembra 1950 nenada zaprosil na indijskem poslaništvu v Katmandu za azil. Od tam so mu omogočili prebeg v Delhi, ker se je zbal kazni svojega prvega ministra... Parlament je koj razglasil za

Nepalski kralj sredi med indijskim poslanikom (na njegovi desni) in maharadžo rodu Rana v Nepal. — Spodaj: primer nepalskega stavbarstva, ki je zlitje indskih in kitajskih slogov. — Levo: Eden od vrhov pogorja Daulaghiri, najbližji pôti, po kateri so dospeli leta 1950 na Daulaghiriju najbližji nad 8.000 m visoki vrh Annapurna Francoz Maurice Herzog in njegovi. — Spodaj vidimo, kako nepalski maharadža odlikuje Herzoga z najvišjim odlikovanjem za smeli vzpon na Annapurna, ki je stal Herzoga zamrznjenje rok in nog

kralja mladega, triletnega prestolonaslednika Dyanendra, vnuka starega kralja. A to pot so tudi nacionalisti trdó usekali: v spopadu so zlomili stoletno moč rodbine Rana in z indijsko pomočjo zakonitemu kralju omogočili povratek na prestol. Kralj je zveste narodnjake vredno nagradil: že četrto leto vlada Nepal u Kongresna stranka, ki ji kot ministrski predsednik bodočnost utira D. P. Koirala. Trenutno se nepalska politika vse bolj in bolj nagiblje k popolni narodni samostojnosti; zmerni vladni predsednik je moral po kratki revoluciji pred dvema leti odstopiti mesto mladini, ki vsa žehť po odločnih reformah, kakršne gleda v sosednji Indiji.

KRŠČANSTVO V NEPALU

Indija je dala Nepal u vladarje; Indija je dala Nepal u tudi vero. Budizem se je prvi osmelil prekobaliti črnózeleno gorsko prepreko Theraí, že dolga sto-

letja pred Kristusom. Pa je vendar Nepalcem mnogo ljubši tipični indijski hinduizem, ki se ga še danes trdnó oklepajo. V verskem življenju nepalskega hribovca pa se obe verski struji zlivati v nekšno čudno mešanico, ki je tej deželi lastna. Ljudje pa so bloboko verni: o tem prezgovorno priča množica bogatih in sijajnih svetišč, templjev in kapel. Prav v svojih verskih gradnjah so Nepalci resnični mojstri-umetniki: čudovito so znali zlití slovesno indijsko resnost s kitajsko nabreklostjo, ki jim po vplivih iz Tibeta ni tuja. Ustvarili so si lastni, naravnost zavidljiv umetnostni slog.

Na splošno trdó, da je Nepal ena tistih dežel, kamor krščanstvo sploh ne more. A resnica je vse prej kot ta!

Jezuitska patra Grüber in Dorville sta v Nepal prišla že 1661, na svoji poti iz kitajskega Pekinga v Indijo. Prav oče Grüber nam je zapustil prvo evropsko poročilo o Nepal u. Med drugim tudi tole zapiše: „Kralj v Cadmendú (današnji Katmandu) je patre nadvse ljubeznivo sprejel; morda prav zaradi daljnogleda, ki so ga s seboj nosili in ga do tistih dob v Nepal u niso poznali; pa tudi druge matematične in fizične naprave so kralju vzbujale takšno radovednost, da je silil patre, naj kar pri njem na dvóru ostanejo. Obljubil jim je, da jim bo pozidal posebno palačo, če se bodo vrnili spet v deželo, pa da bo ta palača namenjena izključno samostanu očetov jezusovcev...“ Znameniti jezuitski raziskovalec Tibeta, oče Desiderij, ki mu je Zapad dolžan vso hvalo za prva znanstvena poročila o deželi Dalai Lamae, se je tudi dlje časa mudil v Katmandu, tamle krog 1715.

Taisto leto so očetje kapucini v nepalski prestolici ustanovili že prvo misijonsko postajo. Zgodovina nam poroča o herojskih podvigih teh misijonarjev, ki so se za ceno velikanskih osebnih žrtev priučili nadvse težavnim hribovskim jezikom in narečjem, pisali knjige v njih, pridigovali in neutrudno delali za zmago in slavo kraljestva božjega pod Hima-

lajo. Izreden misijonar je nedvomno oče Horacij della Penna; naravnost čudovite podvige in uspehe mu pripisujejo; umrl je v Nepalju 1745. Pa se je namenilo, da so kapucini zaradi nepremostljivih težav 1769 morali prekiniti s svojim tako plodonosno začetim misijonarjenjem v Nepalju; množico katoliških vernikov domačinov so naselili v Bettiah, pod Himalajo.

Po zadnji veliki vojni pa so v Nepalju spet prišli za oralno očetje jezuitov. 1951 jih je nepalski vladar povabil v deželo s prošnjo, naj v rodovitni dolini blizu prestolice začnejo šolo. Ni neverjetno, da je korenika tej presenetljivi pozornosti prav v stikih, ki jih je kralj Tribhubana v času svojega begun-

stva v Delhiju navezal s katoličani in še posebej s papeškim nuncijem v Indiji.

A zdi se, da iz tega povabila kaj glasno zveni klic tistega „kralja v Cadmendú“, navdušenega pristaša daljnogledov in visokih znanosti na sploh, ki je tako vneto vabil jezuite, naj ostanejo na dvoru, in jim obljubljal posebno palačo. Zdaj, po treh stoletjih molka, menda z onega sveta izpolnjuje svojo obljubo...

Bog daj, da bi ta šola, ki so jo sinovi velikega Ignacija in njega zvestega sodruga Frančiška Ksaverija odprli pod Himalajo med prikupnimi Nepalci, bila začetek nove dobe tega skalnega kraljestva — dobe blagoslova in ljubeče vlade Kristusa Kralja!

Tik na meji med Indijo in Nepalom leži letoviško mesto Darjeeling z znamenitim jezuitskim kolegijem, kjer delujeta brata Janez Udovč in France Drobnič S. J. Zlasti prvi se veliko ukvarja z misijonskim delom med Nepalci, ki sežejo še v okolico tega v Indijo spadajočega gorskega mesta. Levo vidimo cesto, ki vodi pred kolegij, tu pa kolegijevo pročelje s še mogočnejšim pročeljem Himalaje v ozadju

SLOVO OD JUIKINA

Piše FRANCE JEREB CM, Paris

Tretji mesec že teče, kar sem moral zapustiti svoj misijon v Juikinu, in svojo domovino, Kitajsko. Dasi sem bil na Kitajskem samo 19 let, mi je vendar dežela prirastla k srcu in se čutim kot se vsak izgnanec, nesrečnega. To je bil eden vzrokov, da sem tako dolgo odlašal s temle poročilom. Za pisanje je potrebno, da se človek malo umiri in zbere. Dasi sem v Hongkongu prebil 43 dni, sem bil večino tistega časa v bolnišnici ali sicer v zdravniški oskrbi. Oprostite torej moji zamudi!

PRITISK NA VERNIKE

Kako je prišlo, da sem tudi jaz moral oditi? Ne vem več točno, do katerega dne sem Vam pisal še iz Juikina. Mislim pa, da je bilo že iz zadnjih dveh poročil od tam jasno, da so moji dnevi na Kitajskem šteti. Pritisk na vernike, da me obtožijo za izgon potrebnih zločinov, je bil vsak dan hujši. Večina vernikov se je do konca avgusta pritisku tudi že vdala. Prav nihče ne zato, ker bi res želel moj odhod ali celo imel kaj zoper mene. Najslabši farani so plesali po vladnih melodijah pač iz koristolovstva, da zavarujejo svoj obstanek. Druga skupina, številčno najmočnejša, se je vdala sicer zelo nerada, a strah pred nasiljem in skrb za obstanek jih je uklonil. Podpisali so izjavo, da ne marajo več mene „ameriškega imperialista“ in protikomunističnega nazadnjaka“ za svojega dušnega pastirja. Da zahtevajo moj izgon in se obvezujejo, da od tistega dne pa do mojega odhoda ne bodo več prestopili praga misijonske hiše. Ostala mi je zvesta in prihajala k nedeljski službi božji le še tretjina faranov, da govorim samo o onih iz mesta. Podeželski, razkropljeni daleč naokrog, so itak prihajali le za največje praznike. Teh deželanov oblast ni iskala.

Voditelji zveste manjšine so bili trije možaki, moj služabnik Janez Chen, da-

lje stari komunist in branjevec Janez Li, ter podjetni slaščičar Joahim Chen. Slednji je najmanjši med tremi, star baš 40 let. Dasi jih je policija proti koncu avgusta začela klicati skoraj vsak dan na urad, jih zaslisevala in grajala po dolge ure, se le niso vdali ne lepim ne grdim besedam. „Naš župnik ni imperialist, ni zagrešil nič proti državnim zakonom, a kot katoličani bi bili silno nesrečni, če bi ostali brez duhovnika,“ je bil njih pogumni odgovor na vse. Stari komunist Li, ki so mu očitali, da se je izneveril stranki, je odgovoril, da proti vesti ne more ravnati. Če vlada hoče misijonarja izgnati, naj ga na svojo odgovornost, ne pa na njegovo. „Tepec,“ so ga ozmerjali, „kaj na veš, da mora ljudstvo vedno kriti svojo vlado pred javnim mnenjem in pred inozemsko kritiko? Ne gre za to, ali je misijonar kaj zagrešil ali nič. Napredni ljudje morajo iti z vlado v vseh njenih ukrepih. V tem slučaju,“ mu je rekel policijski načelnik, „mi sami dobro vemo, da misijonar ni nič zagrešil, a ker se ga vlada želi iznebiti, morate vi vlado s svojimi obtožbami kriti pred javnostjo.“

Tudi to staremu poštenjaku ni šlo v glavo, čeprav ga je priganjanje že delalo nervoznega.

Vlada je zopet ubrala prvotno taktiko, da se me iznebi. Verniki, ki so že pristali, so po naročilu oblasti začeli prihajati k meni in mi prigovarjali, naj sam prostovoljno odidem. Vlada da mi takoj da odhodno dovoljenje. Če ne, bom tako jaz kot tisti, ki še drže z menoj, drago plačal svojo svojeglavnost. Moj odhod da je že čisto odločena zadeva. Odgovarjal sem jim, kot sem Vam poročal že v juliju in avgustu. Na svojo odgovornost ne morem zapustiti misijona kljub nevarnosti in grožnjam.

SHODI...

Zopet nov način, kako pridobiti vse vernike zoper mene. V tednu od 30. avgusta do 6. septembra so klical vernike vsak večer na shod, običajno na stanovanje tiste nesrečne Marije Mao-Hwang.

Shod, je rekla policija, je čisto zasebna zadeva katoliške občine. Oblast ne bo prisotna, dasi bomo takoj vedeli, kaj in kako je kdo govoril. Če je pa tako, je rekel bistri Joahim, pa mi ne gremo. Lahko bi nas celo drugi dan obdolžili nezakonitega zborovanja. Prvemu shodu so se torej imenovani trije izmuznili. Ker je bil pa shod sklican baš, da bi s pomočjo že pridobljenih vernikov „spreobrnili“ še te tri za skupno stvar, je bil shod proglašen za neuspelega. Policija je za izmik treh odločilnih še isti večer zvedela. Drugo jutro pa je bil sklican nov, kjer bo predsedoval uradni zastopnik. Obvezen za vse katoličane.

Tokrat so torej morali iti nanj tudi moji zvesti. Ne vem, ali sem že pisal ali ne, kako so me na tistem shodu „napredni“ verniki napadali kot imperialista, še huje pa našega že davno izgnanega škofa in njegove boljše sodelavce ter sploh inozemske misijonarje vse naokoli. A ker trije zvesti še vedno niso hoteli govoriti v tem smislu, so bili zopet klicani na policijo, temeljito postrašeni, in naslednji dan zopet na shod.

ZAKAJ SE JIM JE TAKO MUDILO

Postalo je očitvidno, da prvič oblast hoče na vsak način, da prav vsi pristanejo na moj izgon ter zločine, in drugič, da se oblasti zelo mudj vso reč hitro končati. Zakaj naj bi bili vsi odgovorni za moj odhod, je lahko razumeti. Pač zato, da bi pozneje nihče ne mogel očitati drugim, da so uničili misijon, ali se celo pred javnostjo pritoževati, da me je vlada pognala brez vzroka. Tako govorjenje, čeprav bi bilo le šušljanje med zaupnimi prijatelji, gre kitajski ljudski vladi silno na živce. Manj jasno mi je pa bilo, zakaj taka naglica. Pri sosedih dominikancih je šla podobna komedija, da to je lov za misijonarjevimi zločini, dalje že od lanskega decembra, pa so misijonarji še vedno tam. Morda se je tudi v tej reči oblast bala javne kritike. Mnogčetjem. Iz takih in podobnih izjav sem gi pošteni pogani so mi tiste dni povedali, kako se zgražajo nad takim po-

razvidel, da ve in se zanima za moj obstanek prav vse mesto. Kdor je imel priliko z menoj na skrivaj spregovoriti par besed, mi je povedal, kako se mu ta gonja gabi. Govorim samo o poganih. Da bi pomiril svoje napete živce, sem tiste dni šel na sprehod po okolici prav vsak dan.

POTREBOVALI SO MISIJSKO ZEMLJIŠČE

Kar tu naj povem, zakaj se je vladi tako mudilo, da me požene. Stvar mi je zaupal policijski uradnik, ki me je spremljal od Juikina do Nanchanga. Že nekaj mesecev smo vsi vedeli, da bodo v kratkem začeli graditi v Juikinu novo bančno poslopje, podružnico Ljudske banke, in tudi da je kot stavbišče določen vrt poleg misijonske hišice. Tisti vrt je bil odvzet prvotnima lastnikoma koj po prihodu komunistov leta 1949 in bil dan v oskrbo policiji oz. kaznjencem. Uradnik, spremljevalec, mi je povedal, da je načrt za poslopje prišel iz deželnega mesta, a se je izkazalo, da je omenjeno zemljišče nekoliko pretesno. Krajevna oblast je zadevo poročala nazaj na deželno oblast in dostavila, da bi bila edina dobra rešitev, če bi priklopili k stavbišču še katoliški misijon, hišico in vrtiček. Nekateri bolj človekoljubni uradniki na glavarstvu, da so celo predlagali, da bi meni v zameno dali kako drugo stanovanje. Toda zmagalo je mneneje zagrizencev, ki ga je deželna vlada tudi odobrila, da je najbolj poceni rešitev, če mene poženo iz dežele, misijon pa zaplenijo. Zidanje se je po izjavi tistega policajca radi moje in nekaterih kristjanov svojeglavosti že zakasnilo za nekaj tednov.

VSİ SVETUJEJO ODHOD

Proti koncu tistega usodnega tedna med 30. avgustom ter 6. septembrom je tudi zvestim branilec za moj obstanek postajalo jasno, da zame ni več rešitve in da zanje same postaja stvar vedno bolj nevarna. Po drugi strani se je pa ona večja skupina faranov, ki so pristali

na moj izgon, vedno bolj sramovala svojega koraka in grdih besedi na shodih. Na splošno so bili naši verniki v Juikinu zelo povezani med seboj, pravi prijatelji, ki so si običajno tudi radi med seboj pomagali. V tem položaju so hoteli do konca zvesti nekoliko omiliti sramoto onim, ki so se vdali oblasti. Srednja skupina običajno dobrih vernikov je pa odločnim skušala pomagati iz očitne nevarnosti. Menda so se najprej med seboj dogovorili in s pomočjo bolj naprednih tudi dobili privoljenje policije, da gre celokupna fara k meni na misijon in me skuša pregovoriti, da sam pristanem na odhod. To se je zgodilo v nedeljo 6. septembra in dogodek je po mojem pomenil višek razpleta.

VIŠEK

Verniki so bili vidno deljeni na tri skupine, na res hudobne, na bojazljive in na dobre. Prvi so se obnašali kot je značilno za rdeče policijske agente, ošabno in nevljudno. Drugi, ki jih tudi že štiri tedne ni bilo na misijon, so bili v zadregi, najboljši pa tudi precej v skrbeh za izid sestanka, oziroma kako bom jaz odgovarjal. Govoriti so začeli predrzni na precej nevljuden način. Pogrevali so vladne trditve, da smo inozemski misijonarji nezaželjeni imperialisti in da je velika potrpežljivost ljudske vlade, da mi dovoli svobodno oditi. Jaz sem jim na kratko pa precej rezko odvrnil, da vem, kaj hočejo, a da bi rad vedel, kaj žele še drugi povedati. Ta ostri začetek je opozoril ostale, da je treba z menoj govoriti kot se spodobi med farani in župnikom, sicer se bo sestanek hitro pa neuspešno končal. Tisti, ki so že glasovali zoper mene, so sedaj začeli v ponižnem tonu.

„Oče,“ so mi rekli, „mi smo veliko grešili zoper Boga in zoper tebe. Odpusti nam, in še za nas Boga prosi, da nam odpusti. Sramujemo se svojih dejanj. Toda bojimo se, da bomo še več in še huje grešili. Zato smo danes prišli sem, da te prosimo, da sam odideš in nas tako obvaruješ nadaljnih grehov. Mi smo

slabotni ljudje, ki le preradi mislimo tudi na svoj časni blagor. Vemo, da je treba za vero vse žrtvovati, toda mi smo boječi in se bojimo, da bomo še kaj hujšega zagrešili, če ti odkloniš naše prošnje. Mi te imamo radi, a vemo, da je sedaj vsaka žrtev zaman. Tudi če bi mi vsi šli v ječo, bi ne podaljšali tvojega bivanja v tej deželi. Oče, če ti pristaneš, da greš ven sam od sebe, smo ti mi vsi za pričo, da to nikakor ni kak prostovoljni odhod, ampak nasilje.“

TEŽAK POLOŽAJ ZAME

Na te besede so res napredni, to je hudobni, začeli glasno godrnjati in šli na dvorišče na svoj poseben sestanek. Dobri in pol dobri so pa glasno zajokali. Ganotje je govornika, bivšega profesorja, sedaj lekarnarja Joba Hoja, zavedlo nekoliko predaleč. Ko se je poglelo, so vsi vprek govorili, eni, naj jim odpustim, drugi, naj se jih usmilim. Razumete, da je tudi mene njih težki položaj zelo ganil. Zelo sem si tedaj na tihem želel, da bi imel poleg učenega sobrata duhovnika ali celo škofa, ki bi mi povedal, kaj je sedaj moja dolžnost. Nazadnje sem jim odgovoril takole, in tedaj so oni naprednjaki že prišli nazaj.

„Vsi veste, da noben duhovnik ne more zapustiti svojega mesta na svojo pest. To bi bilo isto kot dezerterstvo pri vojakih. Vi trdite, da bi moj — po črki prostovoljni odhod — nikakor ne bilo kaj takega. Morda imate prav. Toda jaz ne bi rad bil sam svoj sodnik v tako važni zadevi. Zato vam dam nasvet. Pišite o tem našemu škofu in mu razložite, kako in kaj. Jaz ne morem tega storiti, ker bi škof prav gotovo menil, da prosim za odhod in najbrž tudi takoj dovolil. A veste, da to ni res. Jaz bi rad ostal z vami do konca dni. Čeprav je naš škof sedaj v Ameriki, vam bom naslov jaz napisal, in v štirih tednih boste prav gotovo imeli odgovor.“

„HUDOBNI SO BILI RES HUDOBNI“

Velika večina je bila s tem odgovorom zadovoljna, a vendar so nekam s

strahom gledali na ono napredno skupino, ki je v resnici zastopala policijo. Ti so pa samo med seboj nekaj šušljali in se obrnili proti izhodu. Pri vratih jih je Chenovka slišala reči, da s tem odlašanjem ne bo nič, da moj predlog ni sprejemljiv. Vsi pa so vedeli, da so kljub pozni uri šli naravnost na policijo. Tedaj je bilo pol desetih. Ob desetih je bil naš strežnik Janez Chen aretiran, in kot sem drugo jutro zvedel, Janez Li ter Joahim Chen tudi. Baš sem se odločil, da grem spat, ko prileti pome hišnikova hčerka Rezika, gimnazijka drugega razreda. Šel sem v njih hišico in skušal tolažiti obupano mater. A kaj v takih rečeh besede pomagajo? Vsi smo predbro vedeli, kako usodna utegne postati taka aretacija. Bedeli smo in čakali, če morda po uri ali dveh ne pride nazaj. Deklica je okoli enajstih zaspala, in o polnoči sva tudi z njeno materjo sklenila, da je za nočoj čakanje zaman.

TRPLJENJE ZVESTIH RADI MENE

Tista noč je bila zame ena najhujših v življenju. Kako rad bi šel v ječo na mesto svojih zvestih vernikov! Kako silno sem si želel imeti pri sebi duhovnika, svetovalca! Vso noč sem se spraševal, ali prav ravnam, da kljub vsemu še ne maram oditi? Očividno policija moj nasvet vernikom, naj pišejo škofu, smatra samo za prebrisano odlašanje, in oblast je najbrž vsa iz sebe, da bi Kitajci hodili spraševat za svet — Amerikanca. Pa tudi neprespana noč mi ni dala jasnega odgovora.

Ob prvi zori sem začel vstajati, kar slišim na vratih rahlo trkanje. Bil je naš hišnik Chen, toda tak kot prikazen z onega sveta! Predno je odprl usta, sem razumel, kaj je tisto noč prestal. Ostal je kar pri priprtih vratih in mi šepetaje razlagal, kakšno noč je preživel. Štirje tovariši so ga vso noč zasliševali, po dva in dva naenkrat. In ko so se utrudili, so mu naročili, naj napiše lastno obtožbo, lastno izpoved. Izpoved jim seveda ni bila všeč, čeprav jo

Dva izgnana kitajska misijonarja, Franc Jereb CM (večji) in Jožko Geder SDB, sta se znašla v Hongkongu

je moral dvakrat napisati. Vedno je manjkalo v samoobtožbi tistega, za kar so ga hoteli prisiliti, namreč da dela za ameriške imperialiste. Pa kaj bi vam opisoval to strašno zasliševanje. Najbrž ste vsi že videli znani film: I confess, Priznavam. Prav po črki je bilo enako, dasi ga topli niso. Zasramovanja in groženj je bil deležen v obilni meri. Proti jutru so mu naročili, da mora takoj zapustiti mojo službo, da se mora v treh dneh tudi izseliti z misijona, da ne sme nikomur niti namigniti, da je noč prebil na policiji. In še, da bo šel takoj nazaj v ječo, če se v 24 urah jaz ne odločim za odhod. To zadnje obvestilo pa da ne sme on povedati meni. To mi bodo tekom dneva že sporočili bolj napredni kristjani. On sam ali njegova družina zanaprej niti govoriti ne sme z menoj,

in prosil me je, naj tudi jaz ne skušam priti z njimi v besedo.

ODIDEM!

Pri pripravi na sv. mašo ter med premišljevanjem sem povzel položaj. Tako, odslej ne bo niti enega vernika več v cerkvi. Sam si bom moral kuhati, ali pa tu in tam kaj kupiti. Ne verjamem, da bi se me v kakšni gostilni upali vzeti na stalno hrano. In kar je najhujše, najboljše kristjani bodo šli radi mene v ječo. Z lahkoto si mislim, v kakšni stiski in obupu bodo njih družine. Sedaj pa moram končno premisliti, ali je še božja volja, da vztrajam? Ali bi bil „ne grem“ od moje strani še v božjo čast, ali pa samo v mojo? Prosil sem za razsvetljenje pri tisti sv. daritvi, ki sem jo opravil brez vsake udeležbe, in po sv. maši sem odločil, da se po vesti moram ukloniti sili. Odidem!

Po sv. maši sem, prvič v življenju, skuhal sam svoj zajutrek, to se pravi, lonec kave in par jajc. Takoj sem tudi spredel, da mi bo spričo moje neokretnosti kuha vzela večji del dneva, pa še ni gotovo, če bo užitno. Na pranje niti misliti nisem upal. Da, sem rekel, niti ne maram čakati, da bi me tisti nesrečni prodanci prišli priganjat in mi pridigati; kar takoj grem na policijo. Tako sem tistega usodnega 7. septembra podpisal svoj lastni konec.

PRI NAČELNIKU POLICIJE

Ob desetih sem se najavil in bil takoj sprejet pri načelniku. „Tovariš načelnik,“ sem mu rekel, „jaz bi rad odšel domov. Prosim, dajte mi dovoljenje za izhod iz Kitajske!“

Nehote se mu je obraz razjasnil, kot bi hotel reči: Pa smo te le ugnali! „A,“ se je naredil začudenega, „zakaj bi pa rad odšel?“ Dobro sem premislil, kako je treba govoriti, da ne spravim ubogih vernikov v novo stisko.

„Veste,“ sem odvrnil, „jaz sem že nekaj let sem precej slabega zdravja, a tu nimam sredstev za zdravljenje. Se-

daj tudi nimam baš nujnega dela, in porabim priliko za dopust.“

„Dobro,“ pravi, „toda ali si pripravljen izjaviti, da odhajaš prostovoljno? Vedi, da naša vlada daje zavetje vsem narodnostim brez izjeme, da le spoštujemo naše zakone. In da tudi dajemo svobodo vsaki pravi in prav vpisani veri! Pojdi torej domov in takoj napiši lastno-ročno izjavo, da prosiš vlado za izhodnico in da odhajaš popolnoma prostovoljno. Prinesi čimprej!“

Proti večeru sem mu jo prinesel, seveda ne napisano po uradnih predpisih. Popravil mi je to in ono in naročil, naj do naslednjega dne sestavim novo. Tudi druga je bila še pomanjkljiva. Šele s tretjo, ki sem jo predložil 9. septembra, je bil zadovoljen. Moral sem jo narediti v dveh izvodih, enega za krajevne oblasti, enega za deželno vlado. Potem sva govorila in nazadnje dognala, kaj smem in česa ne smem odnesti. Svoje osebne reči lahko; kar je last misijona, pa ne. To, je določil policaj, bodo prevzeli vaši verniki. Noben ugovor ni pomagal, a sem ga nazadnje le prepričal, da je večina svetih oblačil in posod tudi moja osebna last. Ker sem imel že prav malo denarja pri rokah, da bi čakal in pisal po novega, pa ni dovolil, sem naredil tako, da sem med mašnimi oblačili in sv. posodami izbral le najboljše. Istotako tudi glede svoje obleke in knjig. Petdeset kil je znesla moja prtljaga.

SLOVO

Naslednji dan, desetega septembra dopoldne mi je določil dan odhoda: za naslednji dan, enajstega septembra. „Danes popoldne,“ pravi, „bomo še pregledali vašo prtljago.“ Rer so jo, to se pravi, da je bilo treba vse še enkrat razvezati in zložiti. Tako delo, kot veste, in še pomanjkanje postrežbe človeka do smrti ubije. Pred hišo so pa od jutra do pozne noči sem in tja hodili preoblečeni policaji, pazech na kristjane, ki bi morda še skušali priti v stik z menoj,

PO MISIJSKEM SVETU IZGONI IZ KITAJSKE SO DOSEGLI REKORD

ali vsaj po slovo. S hišnikom Chenom smo samo pozno ponoči in šepetaje vzeli slovo. Pač pa so me tiste dni pričakovale blizu hiše dobre poganske sosedne drugi znanci, da mi izrazijo svoje obžalovanje, da me tako izrivajo ven. Vsaka mi je še stisnila v roke nekaj bankovcev, običajno deset tisoč, kar zneso 40 centov v ameriškem denarju, ali z drugimi besedami, dnevna plača dobrega obrtnika. Taki izrazi prijateljstva človeku dobro denejo.

Takoj, ko je bila moja prtljaga pregledana, tistega desetega septembra proti večeru, so mi zadnjo noč pustili samo še spalnico. „Vse, kar ne odneseš,“ so rekli, „je sedaj naše,“ in so zaklenili vse omar, sobe in celo kapelo, da zjutraj pred odhodom riti maševati nisem več mogel. Nato mi je policijski načelnik izjavil, da me bo policija spremljala, da se mi na poti kaj ne pripeti.

„Naše ljudstvo,“ pravi, „je silno ogorčeno nad inozemskimi imperialisti, a ker smo vam že dali velikodušno dovoljenje za odhod, prevzemamo še odgovornost za vaše potovanje. Pričakujemo torej upravičeno,“ je dodal načelnik, „da ne boste slabo govorili o nas, ko pridete v Hongkong ali v Evropo. Zlasti pa, da ne boste trdili, da smo vas izgnali ali kakorkoli prisilili k odhodu!“

Težko sem se premagal, da mu k tej pridigi nisem povedal, kar mu je šlo. Po par trenutkih sem pa mirno izjavil:

„Tovariš načelnik, jaz sem izjavil, da grem ven prostovoljno. Ostal bom pri izjavi tudi v inozemstvu!“

Zato, dragi misijonski prijatelji in rojaki, ne smatrajte me za junaka! S tem pisanjem sem vam hotel povedati, kako je prišlo do tega, da sem zapustil svoj misijon in deželo, ki sem jo ljubil in kjer so me mnogi ljubili. — O priliki vam bom še povedal, kaj sem videl in skusil zanimivega na onem sedemdnevnem potovanju do meje, ki sem jo prekoračil 7. septembra 1953.

France Jereb

V avgustu lanskega leta so rdeči kitajski „rodoljubi“ pognali iz dežele 81 misijonarjev. To je zdaj največje število izgnanih apostolov v enem samem mesecu. Po poročilih je bilo takrat na Kitajskem samo še 442 misijonarjev.

KATOLIČANI V HANKOWU NE ODJENJAJO

Komunistične oblasti v Hankowu (pred leti je tam deloval pokojni slovenski frančiškanski misijonar oče Baptist Turk OFM, za njim pa dr. Aleš Beniger, ki so ga izgnali) so hotele eno izmed katoliških svetišč izročiti v oskrbo „narodni cerkvi“. Pa se jim je katoliški župnik tako odločno uprl, da so s svojo namero odnehali. Komunisti so zasedli dve tretjini bogoslovnice in od semenišnikov zahtevali, da začno posebno marksistično vzgojno uro. Prizadevanje je bilo enako ničli in komunisti so se z grožnjami in kletvami na ustnah umaknili iz semenišča. Neki kitajski duhovnik je potem javno s prižnice ožigosal brezbožno in protiversko početje rdečih oblastnikov. Navkljub komunističnim grožnjam so katoličani v majniku mesecu v velikih množicah častili s pobožnostmi in javnimi procesijami majsko Kraljico. Junaška odločnost hankowskih vernikov je komunistom povsem onemogočila vsakršno napadanje.

KATOLIŠKE RADIJSKE ODDAJE NA FORMOZI

Na „otoku upanja“ Formozi, ki je trenutno trdnjava narodne Kitajske, govori teden za tednom po radijskih valovih Formošanom in Kitajcem jezuit oče Shaules v okviru oddaje, ki jo nazivljejo „oddaja presvetega Srca“. Četudi je na Formozi, ki šteje 8 milijonov prebivalcev, katoličanov samo okrog 15.000, je zanimanje med pogani za to radijsko oddajo tako veliko, da jo bodo dajali zdaj poslušalcem namesto vsak teden, kar vsak dan!

KITAJSKI PREGOVORI

O BOGASTVU

Piše JANEZ KOPAČ CM, Toronto

Kitajci so znani kot spretni trgovci. Že otroci znajo spretno trgovati z denarjem. Zato je razumljivo, da Kitajcem pomeni denar, bogastvo zelo veliko. Ker je kitajski narod še po veliki večini poganski, je še bolj razumljivo, da je za Kitajce denar, bogastvo ero največjih dobrin in predmet najsilnejših želja. Ko si ob novem letu voščijo srečo, si drug drugemu žele, da bi v novem letu obogateli, kar priča, da si srečo predstavljajo v bogastvu.

Kitajski modrijani so bistro opazovali svoje ljudstvo, kako misli in sodi o bogastvu, kako nanj bogastvo vpliva, kako se obnaša, če do bogastva pride. Na podlagi teh opazovanj in izkušenj so nato sestavili pregovore, ki naj bi kitajsko ljudstvo nazorno poučili, kako naj o bogastvu sodijo in kako naj z denarjem ravnajo, če do njega pridejo. Prikažejo jim dobre in še bolj slabe vplive bogastva v krepkih primerah, da bi jih odvrnili od pretiranega pohlepa po bogastvu.

Dobra lastnost teh kitajskih pregovorov o denarju je v tem, da vrednosti bogastva niti ne pretiravajo niti ne podcenjujejo, ampak ga ocenjujejo tako, kot zdrava pamet pove in življenjska izkušnja potrjuje, da je prav.

Pa preidimo k pregovorom. Najprej bom navedel nekaj pregovorov, ki označujejo bogastvo po njegovi vrednosti. Prvi pregovor si oglejmo tudi v kitajščini:

1. „Glavno, bistveno je čednost, bogastvo so pritiklina.“

德者本也

deblo, je,
korenina tako je

Pregovor hoče vrednost čednosti in bogastva ponazoriti s primero iz narave. Za zgled vzame drevo. Dobesedno bi morali prevesti: „Čednost je deblo, bogastvo so veje, vršički pri drevesu.“

Veliki slovenski modrijan dr. Aleš Ušeničnik bi gotovo občudoval to kitajsko modrost, ko v nekaj besedah tako lepo zadene bistvo čednosti in bogastva. Pregovor v malo besedah vse pove, kar je treba vedeti o čednosti in o bogastvu. Bogastvo je in ostane le pritiklina, le postranska stvar, pa četudi ima silno velik vpliv v svetu. Glavno, bistveno pri človeku je vedno čednost, pa naj bo že bogat ali ubog, kajti bogastvo kot pritiklina bistveno k vrednosti človeške osebnosti nič ne doda. To ontološko in нравno resnico je treba imeti najprej in neprestano pred očmi, ko ocenjujemo vrednost bogastva. Preprost človek bo pomen te resnice najlažje doumel, če bo čednost primerjal z močno korenino in krepkim debelom drevesa, iz katere raste celo drevo. Male vejice in vršičke na koncu debla in vej bo pa primerjal z bogastvom in jasno spoznal, kako nazratna je vrednost bogastva v primeri z vrednostjo čednosti. To je hotel doseči ta pregovor pri kitajskem ljudstvu, ki precenjuje vrednost bogastva.

2. „Bolje je zbirati čednosti kot zlato.“

Pregovor naglasi isto misel kot prvi, le da sedaj rabi drugo primero: zlato kot najdragocenejšo kovino, in jo zapostavi čednosti.

3. „Znati razlagati svete knjige je več vredno kakor zbirati kupe zlata.“

Pri svetih knjigah misli pregovor na knjige Konfuceja in ostalih kitajskih

財者末也

bogastvo je,
veje, vršiček tako je.

modrijanov ter na knjige, v katerih so razložena kitajska verstva in daritveni obredi. Pregovor priča, da so kitajski modrijani zelo cenili dobre razlagalce teh knjig, ko jih cenijo više kakor tiste, ki si zbirajo zlato.

Pregovor nas nehoče opozarja, kako moramo tudi mi ceniti tiste, ki znajo dobro razlagati sveto pismo, in kako se moramo truditi, da bi čim globlje razumeli sveto pismo, ko ga beremo; saj je sveto pismo veliko svetejša in pomembnejša knjiga kot so kitajske svete knjige.

A čeprav kitajski pregovori ne prečenjujejo vrednosti bogastva, vendar razložo v krepkih primerih, kako velik vpliv imata denar in bogastvo na človeka. Poglejmo le nekaj tovrstnih pregovorov:

4. „Z denarjem moremo celo mrtveca priklicati, brez denarja pa lahko vpijemo, vendar ne bomo nobenega človeka priklicali.“

5. „Z denarjem dosežemo, da mrtvec začne vrteti mlin.“

Oba pregovora hočeta povedati, kako nam bodo akcije, ki denarno dobro stoje, uspele, pa čeprav so bili ljudje kakor mrtvi za ideje in načrte, ki smo jih začeli propagirati. Za zastojno delo pa je zelo težko dobiti ljudi, naši bo naša propaganda še tako blesteča in kričeča.

6. „Kdor je bogat, je pomembna osebnost že pri 30 letih; kdor je pa ubog, velja še pri 80 letih za brezpomembnega.“

7. „Vsi se zanimajo za bogate, nihče za uboge.“

Oba pregovora ugotavljata, kako otroci tega sveta gledajo na bogate in kako na uboge. Sami smo izkusili, kako smo bili vsem v napotje in kako so se nas otresali, ko smo se znašli kot izgnanci in begunci v tujini brez denarja v žepu; med tem ko so tisti, ki so imeli

prazne glave pa polne žepe denarja, uživali ugled in spoštovanje, kamor koli so prišli. Saj je že pesnik Prešeren pel, „da le petica da ime sloveče“. Vpliv denarja v svetu je res velik. Zato pravi kitajski pregovor:

8. „Bogastvo je na svetu drugo božanstvo.“

Svet res obožuje denar, bogastvo. Tudi v Ameriki je znano oboževanje dolarja.

9. „Ubožec ostane nepoznan, tudi če stanuje sredi obljudenega trga, nasprotno ima pa bogatin, tudi če živi na osamljeni gori, vse polno prijateljev daleč naokrog.“

Često sredi velemest odkrivamo reže, za katere nihče ne ve, čeprav ljudje dnevno in trumah hodijo mimo njihovega stanovanja. Za letovišča in gorske koč bogatinov pa ve ves svet in se o njih dnevno razpisuje časopisje.

Prav zato, ker je vpliv denarja in bogastva v svetu tako velik, kitajski pregovori govore tudi o negativni plati bogastva, da bi ljudi odvrnili od pretiranega pohlepa po bogastvu.

10. „Človek umrje zaradi bogastva, ptič pogine zaradi hrane.“

Pregovor misli na ptiče, ki poginejo, ko se preveč najedo kake hrane, v kateri je strup. Pri tem misli na bogatine, ki pregodaj umrjejo samo zato, ker jih neprestano skrbi, kam bi s svojim bogastvom in denarjem, da bi bil varen pred tatovi, roparji in nezgodami.

11. „Kdor išče bogastvo, se mu vedno zdi, da ga ima premalo. Ko pa postane zelo bogat, je to vir nesreče zanj in za druge.“

12. „Ubog človek je zadovoljen, bogat pa vedno zaskrbljen.“

13. „Tudi s kupi zlata ne moremo obrniti hiše proti južni strani.“

14. „Bogati ljudje so često bolni.“

Vsi ti pregovori in reki hočejo pokazati na slabe strani bogastva. Bogastvo povroča človeku skrb, mu jemlje notranji mir in sladko spanje, s tem mu pa jemlje tudi zdravje. Česar nimamo po naravi, nam tudi denar ne more dati. Na to resnico misli trinajsti pregovor.

Še nekaj pregovorov, ki nam povedo, kako pridemo do bogastva:

15. „Človek, ki ni goljuf, ne postane nikdar zelo bogat; konj, ki ne čobi večerne klaje, ne bo postal nikdar debel.“

Konju najbolj tekne hrana zvečer, ker ponoči počiva in prežvekuje. Kar poje čez dan, mu gre predvsem v energijo pri delu, zato brez večerne klaje ne bo postal nikdar debel. Pregovor hoče reči, da tudi ljudje ne bodo nikdar postali zelo bogati, če bodo vedno povsem pošteni pri delu in trgovini. Zdi se, da za večino bogatinov res to drži.

16. „Brez truda se ne obogati.“

Poleg goljufije je predvsem delo, trud, tisto sredstvo, ki nam pomaga do bogastva.

Še en pregovor pogledjmo, ki nam pove, kako naj se zadržimo ob bogastvu.

17. „Ob bogastvu se ne vdaj lakomnosti, ob težavah se ne prepusti strahopetnosti.“

Za oboje je treba veliko premagovanja in krepke volje.

Je še veliko kitajskih pregovorov o bogastvu in denarju. Omenjal sem le nekatere, ki osvetle vrednost in vpliv bogastva pod določenim vidikom.

Sv. oče Pij XII. želi, da bi se v Marjinem letu veliko govorilo tudi o vzgoji značajev in pravem vrednotenju vseh stvari. Naj k temu po svoje pripomorejo tudi ti kitajski pregovori o bogastvu.

PO MISIJONSKEM SVETU

ŠTEVILO PROTESTANTSKIH MISIJONARJEV V RDEČI KITAJSKI

Zadnji protestantski misijonar, ki so ga rdeči „osvoboditelji“ pognali iz kitajske Nebeške republike, je metodisti mister Stockwell, Gonili so ga po raznih komunističnih ječah, prestal je prenekateri proces „ljudskih sodišč“, nekajkrat so ga mučili. Ko je prišel v Hong Kong, je povedal, da je bilo na Kitajskem vsega skupaj 276 metodističnih misijonarjev: 3 v zaporih, 15 v priporu na njih domovih, ostali pa skoraj povsem onemogočeni v svojih prizadevanjih. Ob njegovem izgonu že ni bilo več protestantskih misijonarjev na Kitajskem, kot poročajo tudi uradne številke iz Ljudske republike kremejskega lakaja Mao-Tse-Tunga.

VELIKO ODKRITJE NA FILIPINIH

Jezuit oče Francis Ruoleau, ki deluje v kolegiju Belarmino v Baguio na Filipinih, je odkril starodavni kitajski papyrus (rokopisni zvitek) s hvalnico Devici Mariji in s podobo Matere božje z Detetom v kitajskem stilu. Najdba, ki je velikega pomena za zgodovino katolištva na Daljnem Vzhodu, nosi letnico 1342.

NAPREDOVANJE KATOLIŠTVA NA JAPONSKEM

Katoličanov je trenutno, po zadnjih poročilih iz leta 1953, na Japonskem 185.284, med njimi 24.359 katehumenov. Cerkvena uprava je razdeljena na 15 cerkvenih pokrajin: nadškofija v Tokio, 7 škofij, 1 apostolski vikariat in 6 apostolskih prefektur. Porast vernikov v zadnjih letih je predvsem med odraslimi, kjer številke izkazujejo 10.669 krstov. Duhovščina je porastla za 75 novih moči, od katerih je 25 Japoncev. Trenutno deluje na japonskih tleh 1.048 svetnih in redovnih duhovnikov, 244 med njimi Japoncev. Pomaga jim 191 japonskih in 143 tujezemskih misijonskih sester in krog 3.000 redovnic: 2037 Japonk in 917 inozemskih.

POGOJI ZA MISIJE V PARAGVAJU

Dr. BRANKA SUŠNIK, Asunción, Paragvaj

V. KOLONIZACIJA ČAKA IN INDIJANSKIH POSAMEZNIKOV

Pri tem upoštevam samo današnje razmere. Južnočakovski pas do kakih 60 legov — 34 km — v notranjost ter področje ob reki Montelino in Rio Verde sta se razvila v tako imenovane estancijske cone (živinoreja). Ta prva kolonizacijska okolica je delno prisilila endotne Indijance, da so se ali izselili ali pa približali belcem; „na pomoč“ so priskočili beli koloni sami in začeli Indijance vabiti k sebi zaradi poceni delovne moči. Od leta 1940 dalje se opaža isto prizadevanje tudi bolj severno v Čaku. Postopoma pa z gotovo preneha biti Indijanec gospodar svoje zemlje.

Izrabljanje bogatih čakovskih gozdov in tovarn tanina v pri taniščih ob reki Paragvaj tudi potrbuje ceneno delovno silo in so belci sprva tja vabili Indijance katerega koli plemena, včasih celo namenoma, da bi se ob sporu plemen sami čutili varni pred Indijanci.

Veliki nasadi sladkornega trsa v Argentini so izvabili tja tudi paragvajске Indijance; Čulupijci in Chorotijci odhajajo tako na 8 mesečno sezonsko delo in v naselbinah pustijo stare in včasih otroke.

V-lika gospodarska kolonija z 18 podružnicami v Čaku, katero so tam osnovali pred 20 leti Menoniti (menonitski kolonije), je zagrabila v svoj krog Indijance tistega okrožja, kmalu pa je postala „objubljeni dežela“ za mnoge gozdne naselbine različnih plemen.

Po končani bolivijsko-paragvajski vojni se je v celem Čaku sistem vojaških utrdb silno razvil in so tudi v teh Indijanci iskali kako korist, zlasti če so čakovske vojašnice bile na samotnih pragozdnih predelih.

Dokler sta katoliški misijon med Čulupijci in anglikanski med Lengua vsaj malo nudila življenjski obstan k Indijancu, je bil tudi tja naval; danes pa je selitev iz teh misijonskih postojank žalostna resnica.

Vsi ti navedeni činitelji odločajo danes smer preseljevanja in točko prizadavnosti čakovskih Indijancev; indijansko vprašanje potem takem ni samo „indijansko“, marveč že socialno vprašanje države same in prav to dejstvo je značilno za vse južnoameriške države, kjer se Indijanci št. vilčno še ohranjujejo. Temu primerno bi se morali nuditi tudi okoliščinam in potrebam res primerna misijonska metoda. Če krščanska akcija sem ne bo posegla, se bo tudi v Čaku zgodilo to, kar se že javno ali pod krinkami dogaja v drugih ameriških deželah: Indijanci postajajo spretno orodje za demagogijo kakršne koli barve.

1. Estancijski Indijanci

To so zelo drobljene cnote, kar je odvisno od ravnanja belega gospodarja in od gospodarske moči stancije same. Te enote ohranijo v bistvu svoje staro zunanje naselbinsko življenje, vendar pa se moški počasi privadijo tudi na nizko miselnost paragvajskih mešancev; Indijanke pa nehote še slede starim izročilom, če izvzamemo kako rdečo kričečo obleko, ki si jo nataknejo, kadar se morajo približati kakim belim kolonskim družinam. Ta prilagoditev okolju je značilna zlasti za plemena Makka, Lengua in Toba, med tem ko ostali rodovi dokazujejo manj volje, ali pa manj sposobnosti — v tem pogledu. Tako se pojavi neke vrste vprašanje kulturne bigamije: dvojno vedenje in mišljenje Indijanca — v naselbini in izven svoje naselbine. O socialnem položaju sem nekaj že poprej napisala.

V verskem oziru pa je podoba teh

estancijskih Indijancev precej čudna. Od svojega verovanja poznajo le še zle duhove, bolezn, skrivnostno moč noči in zunanje navade, ki se nanašajo na zemsko življenjsko območje. Celo prvotni plesi z animistično sankcijo so se spremenili le v zabavo. Primitivni Indijanci imajo velikokrat strah, družiti se z estancijskimi Indijanci prav zaradi tega, ker se boje nepredvidnega izzivanja zlih duhov. Od paraguajske okolice se Indijanci navzamejo vraževerja v guaranijске „poras“ in „pomperos“ (vrag) in včasih prevzamejo češčenje kakega svetnika celo, v katerem pogosto vidijo „boga“, da se tako zaščitijo pred neznanke duhov, ki plovejo po belem okrožju, kakor to Indijanci sami razlagajo. Organiziranega misijonskega dela med njimi pravzaprav ni; saj so celo beli koloni versko tako zapuščeni, da se čudim, kako so sploh še vero „prižiganja sveč“ ohranili. Cerkveno to estancijsko okrožje pripada salezijancem in oblatom v notranjosti; toda niti prvi niti drugi v vseh letih delovanja v paraguajskem Čaku niso prestopili teh krajev. Da so potem Indijanci še bolj zapuščeni, je nujna posledica. Res je temu bistveni vzrok pomanjkanje duhovščine, a na drugi strani je presenetljivo, da prav v južnoameriških pokrajinah manjka prave duhovne karitativnosti. Tu se rodi vprašanje tako imenovanega „potujočega apostolskega dela“, tako med belimi koloni kakor med mešanci in Indijanci. Nekateri nemški oblati so sicer mislili na to, a je to misel odločno zavrgel škof mons. Vervoort, ki se menda, upravičeno ali neupravičeno, boji, da bi kak avanturistični duh mogel škodovati redovniškemu duhu oblatov. Salezijanci pa se s tem vprašanjem sploh ne bavijo in so se „utrđili“ v pristaniščih. Zelo verjetno pa manjka Pavlos, Lukov, Barnabov in tako dalje.

Tudi protestanti nimajo veliko uspeha med estancijskimi Indijanci, kajti odpor belih kolonov proti vsemu tujemu je silno močan in Indijanec je to dobro razumel in se tako dobro varuje, da se ne izda ali pa sploh ne približa pridigar-

jem. Če bi se Indijanci ne bali belega estancijskega maščevanja, pa kaže, da bi bili bolj dostopni za pridigarje. Indijanci, ki se izseljujejo iz anglikanskega misijona, iščejo angleške in ameriške farmarje protestantovske veroizpovedi, pa se kljub temu izneverjajo svoji krščanski vzgoji, ker so prav ti farmarji po navadi versko brezbrizni ali celo veri sovražni.

Svojevrstno gibanje je bilo letos opaziti med Indijanci Makka in Chorotijci. Začeli so trditi, da se jim je prikazal Bog v podobi živinskega potujočega vodnika (ki je v Čaku simbol najbolj „izobraženega“ poznavalca sveta) in jim naznanil, da bo Bog sam prišel z letalom. Kasnejša poizvedovanja teh čudnih govoric in vznemirjenja med Indijanci so dokazala, da je neki protestantovski paraguajski pridigar igral vlogo „boga“. Indijanci pa še danes pričakujejo „odrešilno letalo“, in kar je najbolj zanimivo, celo prakticirajo neke vrste „post“, to se pravi, da se vzdržujejo vsake alkoholne pijače, celo narodne „chiche“. Še na zadnjem potovanju sem srečala te indijanske „pričakovalce letala“. Tega pojava ne smemo vzeti kot naivnost, smešnost ali primitivnost z indijanske strani; hrepenenje Indijanca na estancijah po nekem „odrešeniku“ je zrastle iz njihovih src; ali bo pomlad vere res prišla med nje, pa je odvisno od „muy católicos“ samih. Pripomnim le, da je to gibanje zajelo Indijance Makka po neki veliki bolezenski epidemiji, ki je usodno kosila med plemenom.

2. Pristaniški Indijanci

V severnih pristaniščih od Pto. Guarani do Pto. Bahía Negra najdemo samo Indijance Chamakoko s tremi različnimi narečji. V Pto. Sastre so Toba, Sanapaná, Sagaité in Guana; v Pto. Casado mešanica vseh mogočih plemen; v Pto. Carnasco pa so večinoma Sanapaná in Lengua. Med temi pristaniškimi Indijanci je treba ločiti že lokalizirane (že druga generacija tam naseljena) in nove le začasno ondod bivajoče indijanske pri-

šlece, ki kasneje odhajajo rajši na deželo v gozdove (sekanje kebrača); med obema skupinama je že resno vidna razlika v zunanjem načinu življenja in v celotni miselnosti. Približno lahko rečemo, da je v pristaniščih po 300—600 Indijancev z ločenimi „tolderijami“ (naselbinami) v okolici taninskih tovarn. Socialno jih precej izrabljajo, saj Indijancev sam nudi malo odpora, in še to trohico odpora, ki mu ostane, mu z žganjem kaj lahko udušiš. Tega izrabljanja Indijancev pa ne smemo pretiravati in tudi ne posplošiti slabih razmer v eno pristanišče; kar Indijancem manjka, je le neka pravna zaščita pred zlohotnim namernim uničevanjem Indijancev, ki ga belci res brezvestno podpirajo. Država se zanje ne briga in se praktično ne more, saj so pristanišča v lasti tujih tovarnarjev in ti po posebni pogodbi uživajo nekako pol samostojnost pristaniške samouprave.

Med temi indijanskimi „proletarci“, ki se tako smilijo socialističnim „debulharjem“, ni več poglavarjev niti čarovnikov. Pristaniška civilizacija je zalela tudi indijancko ženo, ki se uvinja kot perica in prostitutka obenem, včasih celo z moževno vednostjo ali celo na njegovo zahtevo, če mu kak belc dokaže svoje „prijateljstvo“ s kakšnim darilom. Tako življenje indijanske naselbine v pristaniščih kaže neko čudno mešanico primitivne brutalnosti in civilizacijske bed: težko bi bilo potegniti ločnico med obema.

V pristaniščih se udejavljajo salezijanci; naravno je, da je njihova prva skrb namenjena belcem, a še ti se kažejo precej odporni pod vplivom raznih delavskih „izmov“. Za Indijance ostane le malo časa. V Pto. Pinasco se bavi z njimi p. Cabrera, toda brez kake načrtne metode. V Pto. Olimpo med Chamakoki je s m in tja kaj „pobrskal“ p. Dotto, ko pa je odšel v Pto. Sastre, je delo propadlo. V Pto. Casado se bavi z njim p. B. Stella, čigar zanimivi poizkus pokristjanjevanja sem že omenila, in tu omenim le, da je edini primer, da se v

Dve Čulupi Indijanki iz misijona slovenskih šolskih sester; tudi za nju je trpel Kristus...

pristanišču katoliški duhovnik pojavi tudi kot zaščitnik krščanskih (a ne poganških) Indijancev. Kam pogum te vrste vodi, se vidi dobro iz poročila, ki sem ga pred kratkim prejela: isti duhovnik je moral to pristanišče zapustiti. Asociación Indigenista del Paraguay, ki bi morala priskočiti na pomoč prav pristaniškemu Indijancem, pa javno molči in kritizira le v udobnem naslanjaču pri kapljici žganja; v takih primerih se ni čuditi, če je vera Indijanca samo: bela zlikana srajca, žganje, barvasti okraski in pa „proletarski“ futbol.

Protestantje so že večkrat hoteli prodreti semkaj, toda mons. Muzzolon, salezijanski vikar, je znal uporabiti svojo besedo; tako je delovanje protestantov

mogoče le podtalno, in to po navadi ne-uko množico še bolj vleče. V manjših severnih pristaniščih pa med Chamakoki delujejo ameriški protestantje, ki so prav tam nastavili tri sprotne izurjene misijonske učiteljce. Dne 28. oktobra t. l. je bil tamkaj nov kongres ter se protestantje pripravljajo na večjo ofenzivo, to pot z novim „orožjem“, z guaranijskim jezikom kot uradnim jezikom tudi za ostale negvaranijske Indijance, — pač odgovor na indijansko reklamacijo po paragujskem „državljanstvu“. Odkar se je v Concepcionu ustanovila podružnica paragujskih evangelistov, tudi od tu prihaja prizadevanje po misijonski akciji v strogo patriotičnem paragujskem smislu. Uspeh njihovega dela pa je odvisen od tega, koliko bo njihovo delovanje gmotno podprla ameriška „Ejercito de Salvación“. Če bodo ameriške tvrdke res začele izrabljati petrolejske vrelce v Čaku, bo to znova nov zalet protestantskega delovanja, posebno še med Chamakoki, kjer nikoli ni bilo nobene katoliške misijonske postaje.

3. Indijanci — sezonski delavci

Na delo v argentinske nasade in tovarne ob reki Pilcomayo odhajajo številčno zlasti Čulupijci. Tudi ti so cenena delovna sila; čeprav so teoretično plačani po paragrafih argentinske uredbe, vendarle praktično prejemajo komaj tretjino. Letno odide tja za 8 mesecev okoli 1000 Čulupijcev in 800 Chorotijcev, tako da so le 4 mesece v skromnih paragujskih naselbinah. Ti sezonski delavci pa z razliko od pristaniških ohranijo svojo skupinsko zavest tudi na sezonskem delu in po navadi le malo spreminjajo starodavno naselbinsko življenje in verovanje. Katoliške misijonske akcije med sezonskimi Indijanci sploh ni, in še celo pokristjanjeni Čulupijci ostanejo vsch 8 mesecev popolnoma zapuščeni; ostale 4 mesece na povratku domov, pa so mesec chiche, bobna in plesa, pač tudi ne vzpodbudna misijonska prilika. Vodstvo argentinskih „ingenios de azucar“ je samo naprosilo nemške oblate za delo med

Indijanci v času sezone. Klic ni našel odmeva. Indijanci so končno (pokristjanjeni in katehumeni) sami prosili misijonarje, naj jih spremljajo, — takisto zaman. Ne upam si izreči trdnega mnenja o tem čudnem vedenju p. oblatov, toda domnevam, da so v tem gotovo nekakšne težave zaradi razdelitve cerkvenih okrožij misijonskega delovanja. Menda p. oblasti še nimajo delokroga na argentinski strani reke Pilcomayo.

Taktika protestantov pa je drugačna; s skupinami protestantovskih Indijancev potuje vedno tja tudi njihov pastor (anglikanski misijonarji). To priložnost 8 mesečnega bivanja pa so protestantje izrabili še v drug namen: ustanovili so neke vrste šole za indijanske pridigarje različnih plemen, in jih navadno vedno izberejo po neki predhodno dobro preštudirani legi domačinske indijanske naselbine. Takšni napol izurjeni Indijanci po končani sezoni odidejo s takim „glasom“ v svojo naselbino. Protestantje sami se površnosti tega „pridigarkega“ sistema dobro zavedajo, toda zagovarjajo svojo metodo, češ da je treba dati Indijancem „predokus krščanske vere“. Čudna metoda... Katoliški misijonarji pa med Indijanci ne vzgajajo katehistov, trdeč, da bi pomanjkljivo Indijančevo razumevanje moglo škoditi pravovernosti katekizma. Ta katoliška misijonska previdnost je res zelo upravičena in tudi Indijance bolj občuti vzvišenost in odgovornost krščanstva. Vendar pa ta razlog malo opraviči misijonarje, da ne bede nad krščanskimi Indijanci vsaj pri njihovem sezonskem delu. Čas lokaliziranih misijonskih postaj je danes v Čaku že minil.

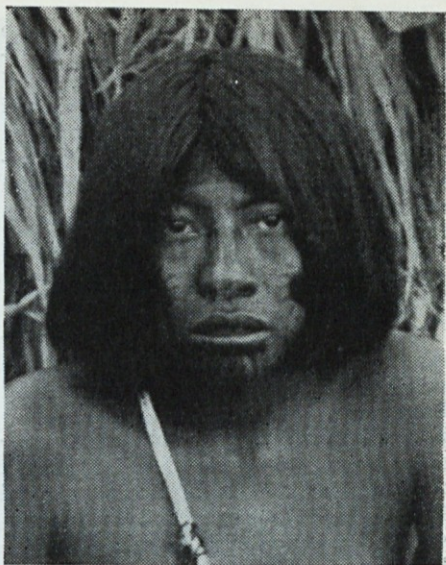
4. Indijanci v menonitskih kolonijah

Protestantska ločina Menonitov se je gospodarstvo silno utrdila v Čaku, kjer so tvorili neke vrste versko-kolektivno skupnost. Čeprav niso oznanjali protestantizma izven svojih kolonij, so za priseljene Indijance vendar imeli „smisel“, saj so se bali nevšečnosti na eni strani in na drugi strani so potrebovali delovno

moč. Indijanci so tja odhajali kot v „obljubljeni“ deželo v prvih časih, danes pa tam vztrajajo le Lengua (gozdna plemena), med tem ko gozdni Čulupijci in Tapiete s svojim poglavarjem „mariskalom“ Guasurangue tja le začasno gredo, ker jim ne ugaja menonitska stroga zahteva trdega dela. Ker v zadnjih 10 letih guaranizirani Guarayos slove kot najboljši Indijanci za delo, so te kolonije tudi že začele vabiti in s tem izpodrivati „lene“ indijanske skupine. Vendar Indijanci ostanejo v bližini ves čas, ko polja „poganjajo“, se pravi, dokler Indijanec na menonitskih njivah najde kaj za „pribojšek“.

5. Teritorialna vojaška oblast med Indijanci

Kot že omenjeno, si je Paragvaj v vojni z Bolivijo (l. 1939) osvojil precejšen kos Čaka, da tako ubrani že tolikokrat poizkušane napore Bolivijancev, odpreti si pot k plovni reki Paragvaj. Ta del Čaka je prišel pod vojaško upravo. Indijanci so kaj hitro sprevideli resničen položaj po vojni. Guaranizirana bolivijanska plemena Guarayos, Tapiete, Izozo so se zaradi svojega guaranijsčini podobnega jezika začela izdajati za „Guaranijsce“ in si znala pridobiti „paragvajski patriotizem“. Nekateri so sicer ostali v svojih naseljih, če so bili že malo bolj navajeni na obdelovanje zemlje (Guarayos), še vedno nomadski Tapiete pa so začeli „vohati“ po različnih krajih. Teritorialna vojaška oblast jim je začela podeljevati zemljo, jih podpirati s poljedelskim orodjem in jim nuditi semena in celo živež. Odkar pa so imeli slabše izkušnje s Tapiete, tega več ne delajo. Njihov veliki poglavar Guasurangue je za žganje dobro prodajal „državno imovino“ in se je na očitke oblasti „užaljen“ umaknil v menonitsko kolonijo. Edino Guarayos so še naprej cenjeni in so sedaj kar vse mladeniče posvetili Paragvajcem. Sedež te državne vojaške uprave (in s tem središče indijanskih prišlecev) je Fortin Mariscal Estigarribia (bol. Canacho). Močne posto-

Tipičen primer paragvajske Indijanke

janke pa so tudi v Ftin, Oruru, Gral. Diaz, Gauchalla, Ingavi. Indijanci Čulupi, Choloti, Mahujci niso deležni zgoraj omenjene „guaranijske zaščite“, pa se vkljub temu od časa do časa radi pomikajo v tuj bližini, iščejo „delo“.

V verskem oziru delujejo med plemeni, zaščitenimi po vojaštvu, samo katoličani. protestanti pa med ta plemena ne morejo. Menoniti so z različnimi pretevcami začeli vabiti k sebi zlasti Guarayos. V verskem pogledu je precej divjaška vojaška trdnjavska okolica prav malo vzpodbudno okolje za misijonsko delovanje vobče. Nemški patri oblati se trudijo z dvema misijonskima postajama med njimi. Vraževerje pri teh Indijancih še vedno prevladuje: še danes se lisice bolj boje kot Satana, saj pravijo Guarayos, da lisica človeku vzame telo, Satan pa le nevidno dušo. Vkljub temu pa isti Indijanci vedno prosijo, naj se v njih naseli „pai“ — katoliški duhovnik. S tem ni rečeno, da so verni, marveč bivanje duhovnika v njih sredini pomeni po Indijančevem mišljenju neko magično moč in zaščito. Tapiete, Izozo in ostali

pa so še popolnoma pogani in se z neko čudno trmo upirajo vsem poskusom pokristjanjevanja, čeprav opuščajo tudi staro zakoreninjeno verstvo. Glavni vzrok je sovraštvo do pokristjanjenih Indijancev Guarayos. Vojaška oblast sama pa je brezbrizna. Uspešna misijonska akcija je v takem vojaškem pragozdnem trdnjaskem duhu pač težka.

6. Indijanske kolonije

To so indijanske skupine, ki pa so vsaj na papirju pod vladno paraguajsko zaščito po „Asociación Indigenista del Paraguay“. V bistvu so tri skupine: a) **agrikolturni Glana** v bližini Pta. Sastre; danes je kolonija skoraj opuščena. b) **Kolonija Indijancev Emok** v bližini Villa Rey. Njihovo starodavno lovsko okrožje so jim priznali za zakonito zemljo, pod pogojem, da jo obdelujejo in vodijo lastno gospodarstvo. Poglavar teh Indijancev je potomec slavnih vojnih poglavarjev iz dobe tako imenovane Indijanske Guajskurujske zveze v boju proti belcem v začetku in sredini prejšnjega stoletja. Vendar so v zadnjem času beli koloni izumili mnogo „razlogov in vzrokov“, s katerimi skušajo prisiliti oblast, da Indijance izžene s tega področja, saj je ondotna cona gospodarsko silno „obetajoča“. Versko so vsi ti še pogani, v svojem verovanju pa kažejo čudno mešanico „duhov“ Lengua, pravih Toba, Guaranijscev in že izumrlih Enimaga. Med njimi ni nobene krščanske verske akcije. Tu prihaja v poštev tudi svojevrstno stališče Rusa Belajeva, kar bom nakazala v zvezi z rodno Makka. — c) **Kolonija Bartolome de las Casas**, za Indijance rodu Makka v botaničnem vrtu blizu Asunciona, ki se je ustanovila leta 1941, potem ko je prav pred vrata Asunciona ruski general J. Belajev pripeljal Indijance Makka. Ta gospod je silno zanimiva osebnost in ker je veliko pomagal paraguajski državi v času vojne z Bolivijo, se njгови osebnosti nitj pristni Paraguajeci ne upaji upirati, čeprav dobro vedo in čutijo neko čudno sovraštvo tega Rusa do vsega, kar je verskega,

bodisi katoliškega ali protestantskega. Po svojih nazorih je neke vrste Tolstojanec (zastopnik miselnosti ruskega pisatelja L. N. Tolstoja). Hotel je ohraniti Indijance primitivne, a prav iz tega so zrasli Indijanci berači, ki jih lahko srečate po glavnih ulicah mesta Asunciona. Versko so zapuščeni. Veliki paraguajski mecen dr. Barbero je hotel tja spraviti katoliškega duhovnika, a proti odporu Belajeva ni mogel. Ti Indijanci so se deloma preživljali s prodajanjem ponchev in drugih naselbinskih izdelkov po mestu, deloma pa z uprizorjanjem svojih narodnih plesov, kadar so to kolonijo obiskali turisti iz USA in Urugaja. Da bi se kot primitivci ohranili v starodavnem duhu, je prišlo po namigu Belajeva do skupinskega sporazuma, da bodo ohranili še „dolge lase in okraske“, nasprotno od drugih Indijancev v belem okolju. V prvih mesecih tega leta pa se je le začel neki rahel poizkus civiliziranja in pokristjanjevanja med Makka, pa se je poskus ponesrečil. V naselbino je prišel celo indijanski protestantski pridigar; po njem so hoteli prodreti mednje tudi ameriški protestantje, da bi odvedli vse Indijance nazaj v Čako. Kakšen bo uspeh tega poskusa, nihče ne ve. Mogoče je, da bi oblast (čeprav katoliška) to z veseljem odobrila, v upanju, da se bo tako rešila „indijanske nadloge v paraguajski prestolnici“.

(Se bo nadaljevalo.)

PO MISIJONSKEM SVETU

SOVJETSKI LETALEC — KATOLIŠKI DUHOVNIK

Neki sovjetski letalec, ki je našel vero po zaslugi skrivnega verskega gibanja v USSR in je bil pozneje posvečen v duhovnika, bo na bližnjem fatimskem kongresu, ki ga pripravlja v Plainfieldu (Novi Jersey) Modra vojska preblazene Device, govoril o fatimski napovedi „Rusija se bo spreobrnela“. Omenjeni duhovnik Pavel Bliznecov se trenutno nahaja na Portugalskem.

ZADEVA NAPREDUJE

BLAGOSLOV JUBILEJNEGA LETA

Brez dvoma je praznovanje 100 letnega jubileja Baragovega škofovskega posvečenja med rojaki po vsem svetu rodilo za napredovanje Baragove zadeve številne duhovne sadove. Vsaj zanimanje za Baragov beatifikacijski proces se je močno poživilo in molitev ter prošnja k svetniškemu kandidatu vsestransko pomnožila.

Zanimivo je poudariti dejstva, katerih uresničenje okrog Baragove nedelje 1954 nas nesporno prepričuje, da je zadeva v lepem razmahu in da se bo nadaljevala v vedno večjem obsegu, dokler ne bomo v svojih prošnjah uslišani.

ZGLED AMERIŠKIH KATOLIČANOV

Ob stoletnici marquetske škofije so se njeni verniki v lepem številu udeleževali Baragovih proslav, ki so se začele 30. avgusta 1953 v stolnem mestu Marquette, Michigan, se vršile vsako naslednjo nedeljo v drugi dekaniji škofije in končale v Sault Ste. Marie, Mich., na Baragovo nedeljo 25. oktobra 1953. Slovesnosti so bile dobro organizirane in razni govorniki so iz tedna v teden poudarjali Baragovo svetost in velike njegove zasluge za ustanovitev ter razvoj škofije. Številne verske organizacije so se velikodušno odzvale in k uspehu proslav pomagale. Tako prirreditelji kot udeleženci so bili ameriški katoličani iz marquetske škofije.

35.000 IZVODOV „BULLETIN-A“ NI BILO DOVOLJ

Četrtletno uradno glasilo Baragove zveze v U. S. A., ki izhaja v angleščini od lanske jeseni v razširjeni in privlačnejši obliki pod imenom „Bulletin, Apostle of the Chippewas“, je izšlo v Lemontu, Ill., s posebnim propagandnim namenom za praznovanje januarske Baragove nedelje v mnogo višji nakladi na osemih straneh. Urednika p. Bazilij Valentin OFM in Mr. Joseph Gregorich sta poskrbela za njegovo pestrost.

Škof Thomas L. Noa, Baragov naslednik na marquettški škofijski stolici, v procesiji ob stoletnici ustanovitve škofije in Baragovega škofovskega posvečenja

Poleg omenjenih Baragovih proslav v Marquettu, Sault Ste. Marie, Lemontu in Torontu (Kanada), objavlja dva nova Goršetova kipa škofa Baraga, piše o Baragovem potu na Irsko leta 1853, o novoodkritih letnikih uradnega glasila detroitske škofije „Detroit Catholic Vindicator“ (letniki 1853—1857), v katerih je precej dokumentov, ki zadevajo novo Baragovo škofijo. Baraga ga je proglasil tudi za glasilo svoje škofije v Sault Ste. Marie.

Kardinal Mooney poveličuje Baragovo svetost, spodaj škof Noe; oba na slavnostih na marquetteškem stadionu, kjer se je že nekajkrat obhajala Baragova proslava, ob lauski stoletnici

BARAGOVA KRŠČENKA ŠE ŽIVA

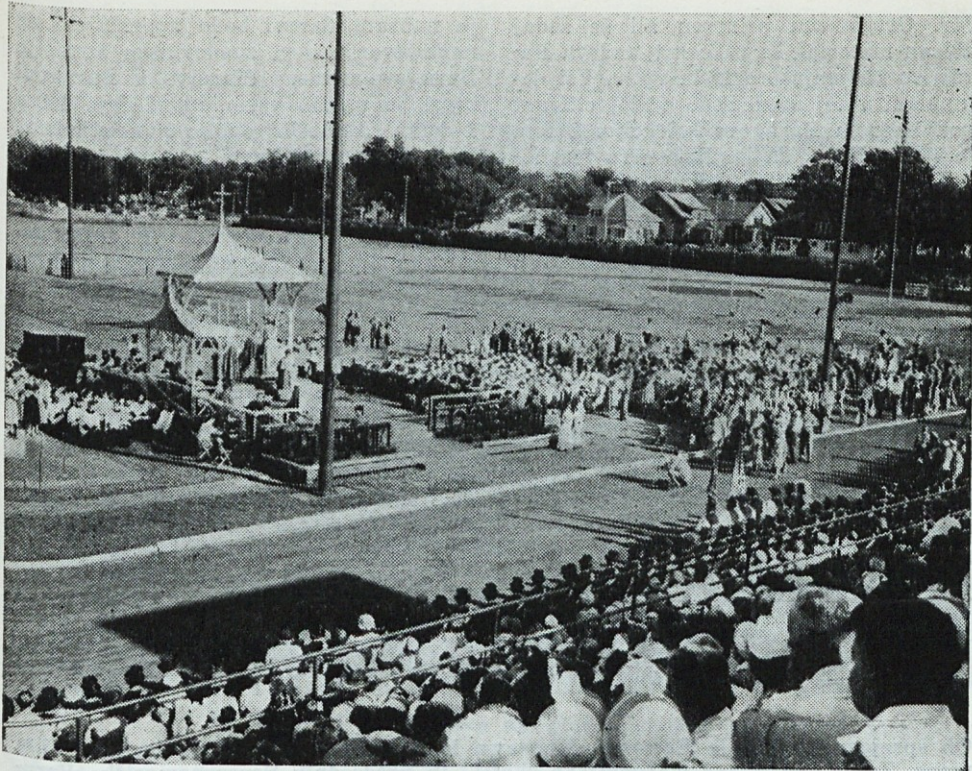
Ob slikah gradu Trebnje, indijanske kapele v Goulais Bay, Ontario, Kanada, za katero je sam izdelal načrte in je še v rabi, Baragove še žive krščenke Mrs. Louis Hatch iz Sugar Island, Michigan (krščena 29. septembra 1862), naslovne strani Baragove „Dushne pashe“ iz leta 1830 in spovednice sv. Klemenca Hofbauerja na Dunaju, kjer je Baraga kot akademik opravil leta 1817 svojo dolgo spoved, najdemo še poročilo o letnem zborovanju Baragove zveze v Sault Ste. Marie (25. oktobra 1953). Na njem je bil imenovan p. Bazilij Valentin OFM za tajnika BZ in urednika Bulletin na mesto Rev. dr. Cyril Shircel OFM.

Jedrnatno je podano življenje odličnega sloverskega Baragoslovca, rajnega p. dr. Hugo Brena OFM in dve zahvali za uslišanje škofu Baragi, mrs. I. Kraljič iz Elk Riverja, Minn. v lemontski „Ave Marija“ in župnika Martina Radoša iz Argentine v buenosaireskih „Katoliških misijonih“.

Škoda le, da so predvidevali za nujno kolportažo na Baragovo nedeljo samo 10.000 izvodov Bulletin. Naročil pa je prišlo iz župnij, ko se je list že tiskal, nad 35.000. Natisnili so jih 30.000 in potolažili redne naročnike, da bodo pripravili novo izdajo v februarju.

MONS. DR. JOSEPH L. ZRYD IN DR. VIGILIJ ALT - VICEPOSTULATORJA

18. januarja 1954 je bil Baragov zgodovinar iz Marquette telefonično obveščen o imenovanju vicepostulatorjev v Baragovi zadevi. 20. januarja pa je marquetteški škof dr. Thomas L. Noe v uradnem pismu Mr. Gregoricha informiral o imenovanju monsignorja dr. Josepha L. Zryda, predsednika Baragove zveze, za vicepostulatorja Baragove zadeve v škofiji Marquette, kjer je Baraga umrl. Istočasno je bil za njegovega namestnika za evropske škofije, ki so z Baragovim življenjem v zvezi, in za stik z Rimom potrjen kapucinski pater dr. Vigilij Alt, profesor zgodovine prava na mednarodnem kolegiju sv. Lovrenca v

Pogled na marquetteški stadion in oltar na njem; pozorišče slovesnosti

Rimu. Njega je za to delo pridobil in njegovo imenovanje predlagal rajni frančiškan dr. Hugo Bren v svojem zadnjem pismu ljubljanskemu škofu dr. Gregoriju Rožmanu 7. decembra 1953. V njem omenja, da je kapucin p. Vigilij tudi advokat Rimske Rote in da prakar študira advokaturu za kanonizacijske in beatifikacijske postopke. Škof Gregorij in dr. M. Jezernik sta ga prav tako toplo priporočila. Mr. Gregorich je bil pooblaščen obojno imenovanje vicepostulatorjev uradno razglasiti.

VODILNI AMERIŠKI KAT. UNIVERZI PROSITA ZA MIKROFILME

Katoliška univerza v Washingtonu, D. C., in slavna katoliška univerza Notre Dame, Ind., sta uradno zaprosili Baragovo zvezo za kopije misijonskih pi-

sem, ki se nahajajo v pariških arhivih Družbe za širjenje vere (Propagation de la Foi). S tem je v krogih ameriških zgodovinarjev zrastel ugled Baragove zveze. Pričakovati je vsak čas, da bodo iz Evrope došli mikrofilmi javnosti dostopni, čim bodo pregledane še nekatere nejasnosti in bo arhivist notredamske univerze Rev. Thomas T. McAvoy dokončal svoje delo.

BARAGOVO IME OVEKOVEČENO V NOVI ZBIRKI DOKUMENTOV

Rev. dr. McAvoy C. S. C., in g. ing. Gregorich sta 21. januarja t. l. krstila zbirko filmov in zgodovinskega materiala, došlega iz Evrope, kot Baragovo kolekcijo notredamske univerze „Bishop Baraga Collection, University of Notre Dame“. V to zbirko bo spadal ves že po

Mr. Gregorichu prinesen ali še sedaj zbiran material, ki kakorkoli zadeva Baragovo življenjsko delo in vpliv. Vsi dokumenti v tej zvezi bodo odslej citirani pod imenom Baragove kolekcije. S tem je poskrbljeno, da bo Baragovo ime živele tudi v znanstvenih krogih ameriških zgodovinarjev iz stoletja v stoletje.

RAZPIS URADNE ŠKOF. NABIRKE

„Our Sunday Visitor — Northern Michigan Edition“, uradni katoliški tednik škofije v Marquettu, prinaša 24. januarja t. l. na prvi strani pod naslovom „Nabirka za Baragovo zadevo določena za 31. januar“ naslednje misli vodstva Baragove zveze škofijskemu kleru:

„Baragova zadeva je dozorela do stopnje, ko so potrebne visoke vsote za financiranje raziskovanj o svetosti Baragovega življenja tu in v inozemstvu.

Za informiranje vernikov, kako daleč je Baragova zadeva že prišla, je bilo odobreno razdeljevanje „Bulletina“ Baragove zveze po vseh župnijah v škofiji.

Vsi po škofijskih cerkvah 31. januar-

ja nabrani darovi bodo uporabljeni za nadaljevanje dela zgodovinske komisije Baragove zveze. Članstvo v Baragovi zvezi je možno vsem, ki plačajo letno 1 dolar. „Bulletin“ dobijo člani štirikrat letno s tem brezplačno.

Baragova zveza posebej prosi vernike, naj ne pozabijo, da je njihova molitev najnujnejši doprinos k naporom, da bi Baragove kreposti ves svet priznal.

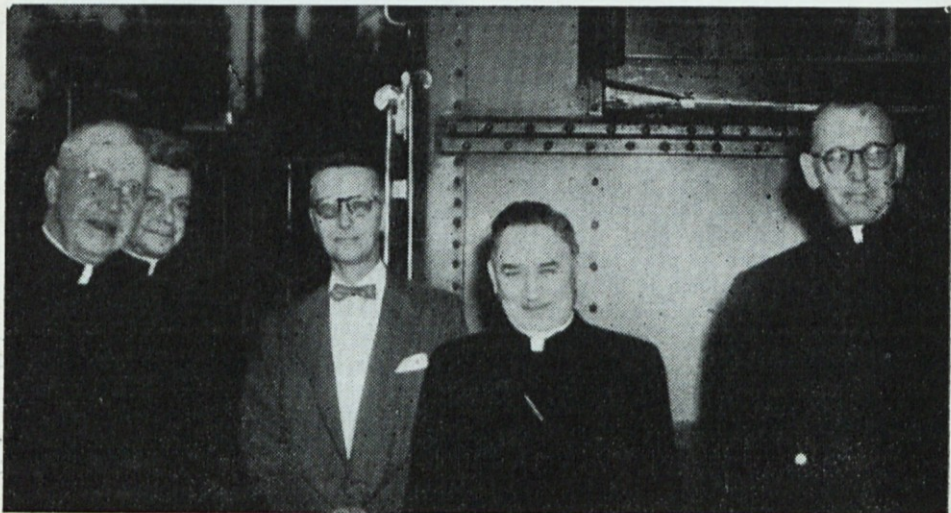
Dasiravno je prihajala večina pobude za Baragovo zadevo iz vrst duhovščine, vendar zadnja leta kažejo Slovenci v Ameriki, Argentini, Kanadi, Franciji in Kitajski zanimanje za gorečega prvega škofa v Marquettu.“

(Očividno je tu pozabljena Slovenija sama, kjer je delo za Baragovo proglašenje blaženim bilo že lepo razvito. Pod „Kitajsko“ pa je bržkone mišljen slovenski „Baragov misijon“. — Op. pisca.)

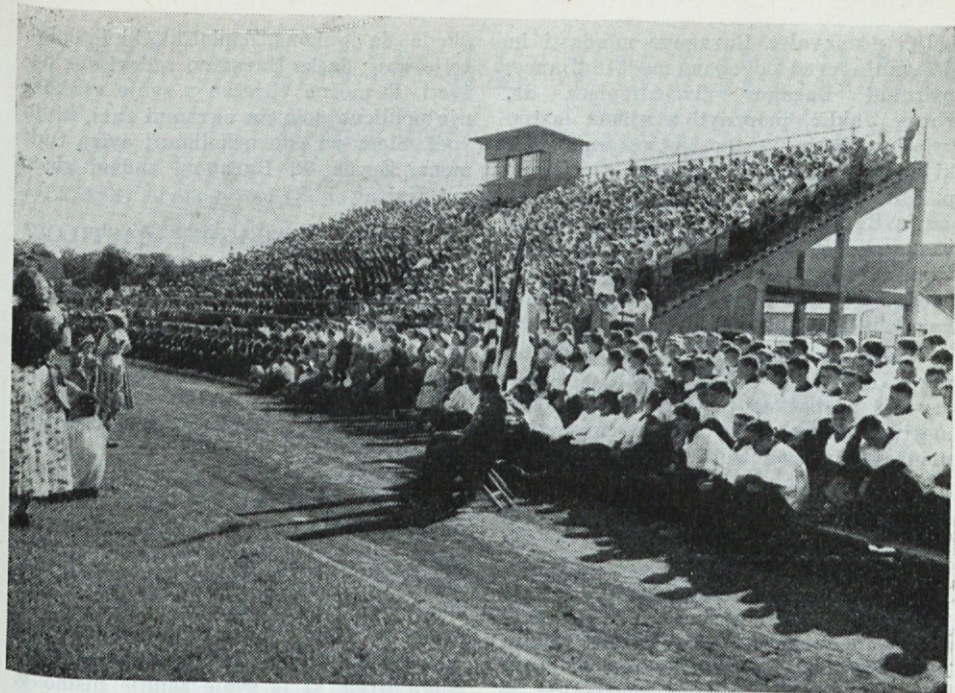
VSESTRANSKA POMOČ LJUBLJANSKEGA ŠKOFA GREGORIJA

Marijino leto nam je že dalo vicepostulatorja. Božja Previdnost je poskr-

Ob sprejemu kardinala Edwarda Mooney-a iz Chicaga; kardinal na levi, za njim mons. Zryd, gen. vikar marquetteške škofije in predsednik Severnoameriške Baragove zveze; v sredi škof Noa.

Pogled na množico na glavni tribuni

bela, da že več let naš skrbni duhovni voditelj ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman s svojimi nasveti in naporih vsestransko podpira akcijo za pospešitev Baragove beatifikacije. Že leta 1936 so mu v rimski Obredni kongregaciji dejali: „Vice-postulator škofije Marquette, ki je škofija, kjer je Baraga umrl, mora imenovati v ljubljanski škofiji, v kateri je bil Baraga rojen, svojega namestnika, kateri bo izvršil proces za leta, ki jih je Baraga preživel v rojstni škofiji oz. v Evropi, potem pošlje ves proces z vsemi spisi v Marquette, da se priključi marquettskemu procesu in pošlje v Rim na Kongregacijo.“

P. HUGO BREN JE „SVOJE STORIL“

Ko je p. dr. Hugo Bren OFM v zadnjem pismu škofa dr. Rožmana prosil, naj obvesti Mr. Gregoricha, da je on „svoje storil“ in da „dalje ni njegova zadeva“, je gotovo Brezmadežno, na ka-

tere praznik dopoldne je svojo blago dušo izdihnil, prosil za vse, ki jim je Baragova zveza pri sreju.

Mislil je na svoje ožje prijatelje baragoslovce: dr. Jakliča, mons. Zaplotnika, Mr. Gregoricha. Molil za vse, ki se na kateri koli način trudijo med ameriškim klerom in katoličani, kot med slovenskimi duhovniki in številnimi verniki, da bi Baraga z našo skupno pomočjo bil kmalu dvignjen na oltar.

TEŽKO DELO PRED BARAGOSLOVCI

Zbrati, prevesti in urediti je potrebno ves material, ki prihaja za bodoči „apostolski proces“ za Baragovo beatifikacijo v Rimu v pošteveh. Škofijski informativni proces bo toliko lažji, kolikor hitreje in natančneje bo ves zbrani material primerno urejen in izrabljen. V domovini je trenutno delovanje namestnika marquettskega vicepostulatorja nemogoče. Vendar ne dvomimo, da bo naj-

boljši poznavalec Baragove mladosti in delovanja pred odhodom med Indijance, priznani Baragov življenjepisec dr. Franc Jaklič, pripravil z njemu lastno kritičnostjo in vestnostjo ves material, ki zadeva Baragovo mladost. On je po p. Brenovi smrti edina avtoriteta v vprašanju Baraga v Evropi, v kolikor pozna vsako podrobnost iz njegove mladosti in razume kot priznan katoliškij evropski zgodovinar dobro čas, v katerem je Baraga živel in deloval.

Prepričani smo, da bo Bog pomagal ing. Gregorichu dobiti gorečih sodelavcev pri pospeševanju škofijskega informativnega procesa v Marquettu in pri pripravi kritične izdaje angleške Baragove biografije.

Da je ves odbor Baragove zveze za delo močno zavzet, je danes vsem jasno.

Mons. Zryd na isti slovesnosti podaja predavanje škofa Alberta, ki se radi boleznj ni mogel osebno udeležiti velikih proslav stoletnice Baragove škofije in njegovega škofovskega posvečenja

Škoda, da je mons. Zaplotnik, ki že dolgo željo goji, da se Baragovi zadevi ves posveti, še močno vprežen v svoje vsakdanje poklicno delo na ogromni fari, ki jo vodi. Sicer pa isto nekolikanj ovira tudi mons. Zryda, ki Baragovi zadevi sicer ves živi.

IN OSTALI BARAGOVJI ČASTILCI?

Pospešimo svojo priprošnjo k škofu Baragi za razna uslišanja in čudeže. Zasedujmo zvesto razvoj Baragove zadeve in podpirajmo po svojih močeh tudi z denarnimj darovi olajševanje dela. Samo fotografiranje nad 100.000 pisem, ki so z Barago v zvezi, bo stalo okrog 60.000 ameriških dolarjev.

Prosimo z našim škofom, da Marija v tem svojem letu izprosi vsem, ki se za Baragovo proglasitev k svetim trudijo, „milosti, da bodo v delu za Baraga v tem letu toliko napredovali, da se bo kmalu mogel začeti pravi kanonični proces v Rimu. Saj je bil Baraga velik častilec Marijin.“ In da nam rajni p. Hugo Bren, ki je svoje zadnje pismo v življenju pisal iz bolniške postelje v zadevi Baragove beatifikacije, „zdaj v nebesih pomaga s svojo priprošnjo in Baraga pregovori, da bo kmalu storil čudež, ki bo zaupanje v njegovo posredništvo povečal in navdušenje za njegovo zadevo pomnožil.“

Če se je uradno informativni škofijski proces mogel začeti že po dvoletnem delovanju uradno imenovane zgodovinske komisije, zavisi gotovo njegovo nadaljevanje in uspeh predvsem od molitev, prošenj in naporov nas vseh. Čim iskreneje bomo vsi sodelovali, tem hitreje bomo doživeli začetek apostolskega procesa za Baragovo proglasitev k blaženim v Rimu. Biti pa mora uradni informativni proces prej uspešno končan.

KAREL WOLBANG C. M., U. S. A.

O p o m b a. Vse čitatelje „Katoliških misijonov“ v U. S. A. vljudno prosimo, da morebitna uslišanja v zvezi s priprošnjo Baragi in darove za delo Baragove zveze pošiljajo na piščev naslov, ki je običajno v vsaki številki na ovitku.

ENO SAMO JE POTREBNO

UNUM EST NECESSARIUM

Dramski oratorij v 10 podobah s prologom in epilogom, za soliste, zbor, plesni zbor in orkester. — Napisal Nikolaj Jeločnik

TRETJA PODOBA

RAZLAGALEC

(recitativ [z orkestrom]):

Friderik Baraga je v ljubljanske šole odšel. Umrta sta mu oče in mati. Sam je ostal z obema sestrama, dedič očetne posesti. Izbral si je dekle, ki naj bi mu bila žena. Hrepenel pa je po visokem znanju, srce ga je gnalo v veliki svet. Odšel je tedaj v cesarsko mesto Dunaj, človeško postavo razmišljat in božjo izpolnjevati.

Bog pa mu je — mlademu Tobiji — na pot poslal svetnika Klemen Dvořaka kot Rafaela nadangela,

da bi mu ta pokazal smer in bi našel svojo pravo nevesto —

Cerkev Kristusovo in njeno slavo.

In svetnik Klemen je božjemu služabniku Frideriku pokazal,

v kaj ga je bil Bog odločil.

ZBOR

(iz polteme [„a capella“ v koralu]):

Čudna so pota božje modrosti,

v večnost in srečo rišejo smer.

Kdo bi ustavljal se božjim nagibom,

kdo razjedal bi srčni si mir!

MOŠKI ZBOR

V divjem šumotu, v krikih in smehu

svet se potaplja v brezno brez dna.

Dušo pogublja si, bednež slepotni,

s smrtjo se objema, čast si teptá.

ŽENSKI ZBOR

Blagor mu, blagor, kdor je prisluhnil

božjemu klicu sredi noči.

Našel je pravo smer iz zmede življenja, rešil je dušo, v Bogu živi.

ZBOR

Čudna so pota božje modrosti,
v večnost in srečo rišejo smer.

Kdo bi ustavljal se božjim načrtom,
kdo razjedal bi srčni si mir.

[Orkester povzame spet „Dunajski motiv“. Melk. Nato]:

RAZLAGALEC

(obrnje list; recitativ):

Tretje poglavje.

Na Dunaju, cesarskem mestu, v noči na prvi gruden v letu Gospodovem tisoč osemsto dvajsetem.

Kako se je Friderik Baraga odločil za duhovski stan.

(Spodnji oder v mraku; gornjega ob-
sije modra luč; tam stoji visokošolec
Friderik Baraga, blizu od njem sedi pri-
jatelj Baumgarten; v ozadju v nebo ki-
peči zvonik stolnice svetega Štefana; ob
vznožju na desni klečalnik; na levi mi-
zica, prižgana sveča na nji.)

[Orkester se utrga v kratkem „cre-
scendo“; na Starega Barago ozek snop
bele luči.]

(Zvoneč udar na gong.)

BAUMGARTEN

(govori):

Tako si se tedaj zadržno odločil?

BARAGA

Zadržno.

Kaj naj bi še? Sklenil bom to uče-
nje in bom pravnik, kot se spodobi. Ta-
ko bom laže graščino in posest upravljal
in še za ljudi kaj poštenega storil.

BAUMGARTEN

Pa Netti? Dolinarjeva Ančica?

BARAGA

Vzameva se. Saj mislim, da bo prav tako. Oče Klemen, sam veš, nam je dejal neenkrat,

kako je prerod naše dobe v požlahtnjenju, res, pokristjanjenju družine.

In zakaj bi jaz Kranjcem poštene, krščanske družine ne dal?

BAUMGARTEN

Jaz pa ti pravim, da Netti nikoli ne bo tvoja žena.

BARAGA

Norčav si bil od mladih nog.

BAUMGARTEN

Kot sem Baumgarten, rečem spet: Netti ne bo nikoli tvoja žena.

Predobro te poznam.

Vem, kam ti gredo misli, četudi tajiš.

BARAGA

Kdo te je poslal, da mi govoriš stvari, ki jih več nočem misliti?

BAUMGARTEN

Nočes misliti? Pa vendar misliš. Nenehno misliš. Prav tisto, kar praviš, da ne misliš. Tiste davne sanje tvoje, tisto hrepenenje tvoje za visokim vzorom,

taisto, ki ti ga je oče Klemen tolikrat v očeh bral,

taista misel tvoja: dati se ves — za druge... nič sam imeti, da bi drugi vse imeli...

ej, Friderik, to zdaj več niso sanje, to je klic...

BARAGA

Poklic?

BAUMGARTEN

Poklic, naj bo po tvoje. A poklic od Boga.

Utaji ga, če moreš, prekriči ga, če moreš, ubij ga scela v sebi, kot zamorimo obletavo marnjo, ki nas tesni...

Daj, stori to, če moreš!

Zato in nič za drugo ti pravim, da Netti ne bo tvoja žena.

Tebe je Bog za drugo, višjo stvar odločil; zdaj hoče, da se mu predáš, dočela, ves, kar te je; tako, veš, da ničesar sebi ne pridržiš.

BARAGA

V nekaj letih že se bo pokazalo, če me Bog res sebi hoče.

BAUMGARTEN

Že v nekaj letih...

Mordá že jutri, Friderik, kaj jutri: že nocoj mordá!

(Seže po knjigi na klečalniku in jo ponudi Baragi.)

Tod, glej, vzemi, beri in razmišljaj, kot nas je oče Klemen učil...

Zdrav, Friderik.

(Odhaja.)

BARAGA

(sam v molku; čez čas odpre knjigo.)

[STARI BARAGA je položil razprto dlan na knjigo, ki je na mizici ob njem.]

[Orkester vstopi, liki daljni šum vetra.]

BARAGA

(bere polglasno):

Če hočeš, prodaj vse, kar imaš, potem pa pridi in hodi za meno...

[STARI BARAGA

(kot v odmevu):

...če hočeš... pridi... hodi za meno...]

ANGEL VARUH BARAGOV

(neviden; od zgoraj v dolgem odmevu):

Friderik... Friderik... Friderik

[STARI BARAGA

(prisluhne):

Nekaj je v meni, kar kliče... Kliče od daleč... Vabi in kliče...

Tako nas od zgoraj vabi tih klic, ko se nagiba dan in noč vsa topla vabi k Bogu.]

Stari Baraga pred smrtjo v duhu gleda borbo Barage-akademika za poklic

BARAGA

Kakšne marnje so to? ... Sanjavost?
Friderik, Friderik, saj nisi več otrok;
zdaj si že skoraj mož...

MATERIN GLAS

(iz dalje, v pripevu):

Mislím včasih, če te ni Jezus odločil,
da boš njegov duhovnik...

[STARI BARAGA

Si ti, mati?
Kot da mi mati govori, davno, davno,
daleč nazaj...]

BARAGA

Pa vendar: ta čudni šepet... ta no-
tranji klic, tih, pa jasen zadosti, da ga
umem kot glasnika nečesa, kar naj se
razodene.

[Orkester raste; PLESNI ZBOR ob-
stopi visokošolca Barago in v plesnem
ritmu nakazuje njegov notranji boj.]

ZBOR

(šcpetaje [z orkestrom]):

Ko bo tvoj čas prišel, ti bo sam ra-
zodel...

Ko bo tvoj čas prišel, ti bo sam ra-
zodel...

[STARI BARAGA

Ko bo moj čas prišel... Moj čas,
moj čas, zdaj je moj čas, moj čas je
prišel: ta klic vabi na poslednjo pot!]

BARAGA

Daj, razodeni Bog: kaj hočeš od
mene?

Mar naj ne bom, kar sem: graščak?
Pošten graščak in pravnik zraven?

Kaj to ne gre, da bi graščak bil
pravnik?

[STARI BARAGA

In te Domine speravi... Vate, Go-
spod, sem zaupal in nisem bil ogoľufan.]

BARAGA

Doslej je odločal Bog: poslej naj odloča Bog.

(Omahne v molitvi.)

Trdno v tvojo pomoč zaupam; v tej stiski pomagaj:

pošlji luč, da bom videl.

Preženi ta moreči sen, ki utruja...

[Orkester se prelije v koralni motiv „In te Domine...“]

ZBOR

[v koralu z orkestrom]:

In te Domine, speravi; non confundar in aeternum.

MOŠKI ZBOR

[variacije na gornji téma]:

Vate, Gospod, zaupam; zaupam in geljufan ne bom.

ŽENSKI ZBOR

[v pripetju, á la Bach]:

Spero, spiro, spero, spiro, spero, spiro...

MOŠKI ZBOR

[se pridruži]:

Speravi, speravi, speravi...

BARAGA

(v odmevu):

Spero — spiro; spero — spiro...

[PLESNI ZBOR

(v rastoči spremljavi orkestra, nakazuje prisotnost Milosti.)

STARI BARAGA

(z močnim glasom, kot pri slovesni maši)

Speravi... speravi... speravi!]

(V trenutku tišina. Nato):

ANGEL VARUH BARAGOV

(s trikratnim živim povabilom):

Friderik... Friderik... Friderik

MOŠKI GLAS IZ ZBORA

(enako):

Prodaj vse... pridi... hodi za menoj!

BARAGA

Vse, vse naj dam; vse naj pustim.

Tako hočeš?

Grad... sestri... dedščino... vse znanje svoje... in slednjič — Netti?... Tudi nje?... Tak nočeš, da mi je žena, dôbra, zvesta, ljubeča?

ANGEL VARUH BARAGOV

(jasno še bolj):

Friderik... Friderik... Friderik

[STARI BARAGA

Poklical si me. Vstal sem in sem šel za teboj.]

BARAGA

[Orkester povdari vsako njegovo besedo]

Kličesh — čujem — umevam — sprejemam — sprejemem — sprejel sem: fiat — zgodi se!

ZBOR

(vzklika [z orkestrom]):

Fiat — zgodi se; fiat — zgodi se.

BARAGA

Po tvoji besedi...

ZBOR

(enako):

...secundum verbum...

BARAGA

(vstane):

Duhovnik.

ZBOR

[„fugatto“ z orkestrom]:

Sacerdos in aeternum
secundum verbum tuum.

(Tako j nato molk.)

[ŽENSKI GLAS

(iz višine oznani):

Magnificat anima mea Dominum...

ZBOR

(povzame z orkestrom):

et exultavit spiritus meus in Deo,
salutari meo.

[Magnificat, magnificat, magnificat.]

BARAGA

(omahne na klečalnik):

Tvoj križ, Gospod, sprejemam z volj-
nim srcem...

Kako lahka je odpoved vsemu zem-
skemu, kadar si ti delež moj.

[STARI BARAGA

Tvoje breme je bilo lahko in tvoj ja-
rem tako sladak.]

(Molk. [Orkester oznanja jutro.]
Prvi odsvit dneva sili v prostor. Nakrat
se iz dalje oglasi rano zvonjenje pri sv.
Štefanu, ki vabi k zornicam.)

[PLESNI ZBOR

(nakazuje prihod jutra in zmago vi-
sokščolca Barage.)]

ZBOR

(se meša v zvonjenje [z orkestrom].)

Zven, zvon, zvon,
božji tron, božji tron,
oznanil je zvon, oznanil je zvon,
božji tron, božji tron,
zven, zvon, zvon...

CANTOR

(visoko pod nebom oznani):

Angelus Domini nuntiavit Mariae,
et concepit de Spiritu Sancto.

ZBOR

(ga spremlja [á la Gallus]):

Ave Maria, gratia plena,
Dominus tecum, benedicta tu in mu-
lieribus.

CANTOR

(se meša v Zborovo hvalnico):

Ecce ancilla Domini: fiat mihi se-
cundum verbum tuum.

ZBOR

et benedictus fructus ventris tui
Jesus.

CANTOR

Et verbum caro factum est: et habi-
tavit in nobis.

ZBOR

Sancta Maria, Mater Dei, ora pro
nobis peccatoribus,
nunc et in hora mortis nostrae. Amen.

(Zvanjenje sahne. [Le v orkestru še
rahlo zveni.]

BARAGA

(vstane od molitve):

Jutro se budi.
Angel Gospodov oznanja veselje.

[STARI BARAGA

Človek umira.]

BARAGA

Človek se je rodil,
In nomine Patris et Filii et Spiritus
Sancti.

[STARI BARAGA

(se hkrati z njim nemo pokriža.)]

ZBOR

[v slovesni fugi z orkestrom]

Amen — Amen — Amen.

(Luč na gornjem odru mine. Baraga
[in Plesni zbor] v temó.)

[STARI BARAGA

(v poslednjem odmevu orkestra):

Amen — na vekomaj.

(Luč nad njim ugasne.)]

(Molk. Nato):

RAZLAGALEC

(osvetljen samo on; recitativ):

Tako je Friderik Baraga stopil na
pot odpovedi. Vsemu zemskemu je dal
slovó, da bi zanesljivo vse nebeško pre-
jel.

(Podoba v naslednjo prenesó trije
dolgi udarci na gong.)

KSAVERIJ NEUSTRAŠENI

ROMAN O SV. FRANČISKU KSAVERIJU. — NAPISAL PAUL PIRON S. J.
ZA „KATOLIŠKE MISIJONE“ PREVEDEL MIKLAVŽ TRPOTEC

4. poglavje NA ROBU PREPADA

1. oktobra 1525, na praznik svetega Remigija, se je Ksaverijev najmlajši, poslušen nasvetu svojega bratiča, pridružil trem tisočem študentov pariške univerze. To ni bilo, kot so pravili, „vseučilišče enega mesta samó, marveč vesoljne zemlje sploh“.

Frančišek je vaskovsko čepico in plemiško obleko zamenjal za študentovski širokokrajnik in za črno haljo z usnjenim pasom. Izmed šestdesetih zavodov latinske četrti si je izvolil kolegij Svete Barbare, kjer južnjakov ni manjkalo.

Za cerkvijo jo je ubral po ulici Saint-Jacques, na levem bregu Sene, krenil po nekšni prečni poti in se znašel na pasji ulici; prav tam na levi je stala Sveta Barbara, iz lica v lice kolegiju Montaigu.

Dolga pot se je odpirala pred Fran-

čiškom: dvanajst let literature, pet mardroslovja in šest bogoslovja, to je bil v tistih časih običajni študij po velikih vseučiliščih.

Nekaj mesecev po prihodu je izpolnil dvajseto leto. Mladec prikupne zunanosti, ljubezniv in nasmejan, je bil za čuda prožen; na debelo je tratil svoj čas s telesnimi vajami, ki si jih je sam izmišljal, da bi si ohranil to prirojeno vitkost čistokrvnega plemiča. K predavanjem nekaterih slovitih profesorjev se je nagnetlo toliko študenčadi, da so morali kateder zanešti na prosto; prečudovita priložnost, ko je Frančišek lahko izkazal vso moč svojih mišičastih laktí in stegen.

Hrupna jata iz Svete Barbare je ven in ven izzivala svoje sosede; oni iz Montaiga pa so si potegnili na glavo kapuce svojih dolgih plaščev, da bi tako ublažili udarce.

Barbarovci in montežini so se obme-

tavali z najpestrejšimi psovkami, pa spet divje drug na drugega zvrčali krivdo za dušeči smrad, ki je silil iz pomij; te pa so oboji enako viteško izlivali na pasjo ulico...

„Hiša ušivcev!“ so kričali barbarovci.

„Podrepniki, smrkavci, čvekači!“ so odbijali oni.

Kadar se je Francišek vračal k sveti Barbari, je v izbi vedno znova naletel na sstanovalca Petra Fabra. Ta pač ni mogel prikriti nasmeha, ko je pogledal pomečkano Francišekovo obleko in njegove zmršene lase; dobro je vedel, odkod vse to; potem pa sta se oba zakopala v knjige.

Po savojskih obronkih je Peter pasel očetove ovce; samota je dopolnila na njem delo, ki ga je začela družina. Vse življenje je bil tiha, molitvi predana duša.

V skritem koticu savojskih gorá je z dvanajstimi leti obljubil devištvo. Mehak in skromen, resnoben in zadržan, je na Francišku, ki je bil po naravi bolj ognjevit, odkril tisto deviško sramežljivost, ki je bila odslej nekšna nevidna vez med črnockim plemičem in nežnim gorjancem; v nevarnostih razbrzdanega okolja ju je prijateljstvo reševalo oba; oba bosta umrla, ne da bi svoje devištvo prelomila.

V počitnicah, ko nista našla ni časa ni denarja, da bi vsak svoj dom obiskala, jima je to prijateljstvo bilo v največjo bogatijo; pomešala sta se v velemečni vrvež in zvestó obiskovala posebne tečaje na umetnostni fakulteti, ki so jo tistikrat zvali Praeclara Facultas — predlična fakulteta; tej edini je bila dodeljena čast, da je smela imenovati vseučiliškega rektorja. A njen predstavnik ni bil vedno kar vsem od kraja povšeči in njega vladanje je trajalo le bore tri mesece; tako se je študentom štirikrat na leto ponudila prilika, da so se udarili in se navkljub pravilom celo z meči uskali, vse to na moč privlačno za plemiče.

Dolgi so bili dnevi pri sveti Barbari; od pete zjutraj pa do osme zvečer so se

vrstila predavanja in ponavljanja. Študentje so morali za leto dni življenja v zavodu odbiti po trideset tornežanskih soldov; za ta denar so jim dajali krožnik prav pičle jedi. Ponoči so tisti, ki so kaj več pod palcem imeli, ukanili vratarje in si brez strahu pred šibami, lopovim obljubljenim, privoščili krepko pojedino; najubožnejši spet, posebe podeželski gojenci, so ure in ure postopali po ulicah; razvratneži pa so medtem po zakotnih krčmah s svojadjo vred uganjali svoje spolzke norčije.

Mlad profesor v zavodu je Franciška zvalil v obojno družčino. Mladost je kipela v njem, čuteče srce je žejalo po prijateljstvih, razumne oči so opazovale. Faber pa ga vendar nikoli ni hotel spremljati na teh ponočnjaskih vragolijah; prav ta zadržanost njegova mu je bila v prvi opomin. Peter je moral pogoditi grenko dušno razklanost svojega prijatelja, ko je hkrati „odkrival napake drugih, brezštevylje nepopolnosti, o katerih doslej niti sanjal ni“.

Takole v ranem jutru je zdaj angelško zvonjenje k vsemu še otopnost pripesvalo njegovemu razbičanemu srcu, pisma materi so bila hladnejša vse bolj; nedeljska maša pri svetem Benediktu se mu je zdela še daljša in še dlje ljubljena rodna Navarra. „Študentje so veseljačili — priznava Francišek — in naš šolnik družno z njimi. Ponoči so uhajali iz zavoda in me vabili, naj se jim pridružim, kot so se oni družili z učiteljem. A nekšen divj strah, da bi se tudi meni lice ne okužilo z gnojnimi tvori, ki so kazali gojence in vzgojitelja, me je zadrževal: nikdar se nisem vrgel v njih početje. Ta plašnost me je reševala eno ali dve leti; takrat je, žrtev svoje razvratnosti, umrl mladi šolnik, in dobili smo drugega, modrega in krepostnega moža; njegov plemeniti vzgled me je osvojil; tod je bila moja sreča, da ž žensko nikoli nisem grešil.“¹

¹ Svetnik je to zaupal 1545 vikarju pri svetem Tomažu, Gašparju Colho, kot taisti sam priča. (Op. pisateljeva.)

Ta krepostni vzgojitelj je bil Juan de Peña.²

* * *

Ko so se 1529 spet začele šole, se je v izbo k obema prijateljema priselil Iñigo de Loyola.³

Srečala sta se Ignacij in Frančišek. Prav malokrat se nameri, da je takšnole prvo srečanje dveh močnih osebnosti brez treskavice; poštena znosnost med obema je živo vezana na niz tihih odgovori. Frančišek pa ni bil pri volji prav nič, da bi nasprotniku popuščal. Juan de Peña ga nagovarja, naj se približa novincu; pa se mladi visokošolec upre, češ da ne utegne, da se mora pripravljati na doktorat; in to dolžnost kar mirno naprti strpljivemu Petru Fabru.

Navarec Iñigu ni zaupal. Res je na tihem občudoval pamplonskega junaka, saj sta brata nekoč vneto hvalila pogum mladega poveljnika. Frančišek je bil vse preveč plemenit, da bi svojemu sostanovalcu mogel oponašati zvestobo kastiljskim kraljem, ki so bili od nekdanj Loyolom gospodarji, kot so bili Ksaverijem navarski. V tistih časih, ko je bila rodna zemlja manj domovina, kot pa fevd, je bil vitezu najvišji zakon zvestoba dani besedi.

Pa še drugo ga je vznemirjalo: Iñigov vpliv na nekatere najboljše gojence. Peralta in Castro; kako hitro ju je osvojil. Pa, kaj ni preslepil tudi Amadorja, študenta pri sveti Barbari, da je prodal, kar je imel, prosjačil zdaj po ulicah in

² To trditev je zapisal dr. Ramos. Glej „S. Francisco Javier“, Camilo M. Abad S. J., Madrid 1922, p. 13.

³ Njegov krstni patron je sveti Iñigo (Enecus); do leta 1543 se podpisuje po špansko z imenom Iñigo; od 1543 pa po latinsko, Ignatius. Sobratje so njegov god praznovali 1. februarja, na praznik sv. Ignacija Antiohijskega. (Op. pisateljeva.)

ubijal svoje dni v bolnišnici pri svetem Jakobu? Tako se je tedaj Frančišek pridružil tistim španskim študentom, ki se niso pomišljali na bolnišnico navaliti, da bi si osvojili spet Iñigove učence.

Predstojnik pri sveti Barbari je študenta obtožil, da je zmešal glavo bednemu Amadorju; ob navzočnosti vseh gojencev bi moral zdaj nepokorni utrpeti posebno hišno kazen: do pasu gol bi moral v jedilnico, skozi dvojno vrsto svojih vzgojiteljev, ki bi pri tem pohodu s šibami bilj po njem. Pa je na njih debelo osuplost Diego de Gouvea, ki je Iñiga zaslišal, le-tega potisnil na svojo desno in ga po obedu javno pohvalil.

Očitno je bilo vse preveč, da je Frančišek izgubil svoje prve štiri tovariše iz Salamance; in nevarnost je bila precejšnja, da si bo zapravil še druge tri. Vse te neugodnosti pa so bile možu, ki bo nekoč znameniti duhovni voditelj, na moč koristne. A neizkušeni Frančišek je videl samo poraz; uporno je zavračal misel, da je človekovo bogastvo prav v nenehnih umikih njegovih.

15. marca 1530 so njemu in Petru Fabru podelili doktorsko čast iz umetnostne vede. Odpravil je zasebno skušnjo 2. februarja pri sveti Barbari; odpravil javno razpravo pri Saint-Julien le Pauvre. v ponosu mu je kipel srce ob slovesnih izpraševanjih pri sveti Genovefi; pa ga je zdaj zatelj tisti tako tesno pričakovani sijajni trenutek, ko je iz vseučiliškega pisarja ust vpričo množice študentov začul besede:

„Po oblasti, ki sta mi jo v to podelila apostola Peter in Pavel, vam dodeljujem pravico, da vodite, razpravljate, določate in odločate o vsem, kar gre učencu in učeniku, takisto v Parizu, kot po vsem svetu (ubique terrarum), v imenu Očeta, in Sina in Svetega Duha.“⁴

⁴ Starodavno besedilo, ki so ga v tistih časih uporabljali pri slovesnem ustoličenju novega doktorja.

Slovenskim misijonom, sebi in svojim dragim pomagajte, ako sebe ali svojce in znance vpišete v edino tovrstno v zamejstvu obstoječo slovensko versko ustanovo, ki se imenuje

MISIJONSKA MAŠNA DRUŽBA

Enkrat za vselej vplačate skromno udnino, pa ste Vi ali Vaši dragi, živi ali pokojni, **deležni neizmernih duhovnih sadov večnih svetih maš**, ki jih Misijonska mašna družba dnevno in še večkrat za vse svoje ude že od leta 1917, ko je bila ustanovljena, naroča opravljati. Preostanek dohodkov udnine pa gre ves za **slovensko misijonsko akcijo**, ki tako potrebuje poleg duhovnih tudi gmotnih sredstev.

In kako **enostaven je vpis** v Misijonsko mašno družbo! Imena in priimke oseb, ki naj se vpišejo (pokojne s križcem spredaj), in udnino pošljete pismeno **na poverjenike „Katoliških misijonov“** (glej naslove na zadnji strani ovitka v tej številki!) in v kratkem prejmete od vodstva MMD sprejemnico za vsakega vpisanega uda, sadov maš pa postanejo vpisani deležni takoj ob plačilu udnine.

Udnina, ki se plača samo enkrat za vselej, je za posamezne dežele sledeča:

Argentina in Čile: 10 arg. pesov; ostala Južna Amerika, U. S. A. in Kanada: 1 dolar; Slovensko Primorje in Italija: 300 lir; Slovenska Koroška: 15 šilingov; ostale dežele 1 dolar.

Misijonska mašna družba
Centrala: Cochabamba 1467,
Buenos Aires, Argentina

VSEM DRAGIM NAROČNIKOM!

Iskreno zahvaljeni vsi, ki ste že poravnali naročnino za leto 1953 in 1954! S svojo točnostjo ste bistveno pripomogli k rednemu izhajanju našega lista!

Prav lepo prosimo vse, ki so v zastanku z naročnino še za leto 1953, da isto nemudoma poravnajo. Pričujoča aprilka številka je zadnja, katero še pošljemo vsem brem izjeme. Naslednjo, majsko številko bomo poslali onim, ki sedaj naročnine še nimajo urejene, šele tedaj ko naročnino plačajo.

Naročnina v letu 1954 je sledeča:

za Argentino in Čile 30 arg. pesov, za U. S. A. in Kanado 2 dolarja, za Trst in Italijo 1.200 lir, za Anglijo in Avstralijo 1 funt, za Francijo 600 frankov, za

Avstrijo 30 šilingov, za ostale države 2 dolarja.

Vljudno prosimo za skorajšnje plačilo naročnine tudi za leto 1954! Kdor hitro da, dvakrat da!

Že kakih 30 naročnikov je doslej vplačalo **dosmrtno naročnino**. Bog edini jim more dovolj poplačati to naklonjenost misijonom! Kdo se jim še pridruži? Lepo vabimo in se priporočamo! Za dosmrtno naročnino ne prejimate le lista, ampak vsako leto še eno lepo misijonsko knjigo: Misijonski zbornik ali podobno!

Dosmrtna naročnina je za Argentino in Čile 300 arg. pesov, za U. S. A. in Kanado 30 dolarjev, za Slovensko Primorje 15.000 lir.

MISIJSKE TISKOVINE IN UDNINO MISIJSKE MAŠNE DRUŽBE LAHKO PLAČATE NA SLEDEČIH NASLOVIH:

Argentina: Lenček Ladislav C. M., Calle Cochabamba 1467, Buenos Aires
— Loboda Marijan, Misijonska pisarna, Granaderos 61, Buenos Aires

U. S. A.: Wolbang Karel C. M., 500 East Cheltenham Ave, Philadelphia 44, Pa
— Rudi Knez, 15011 Cardinal Ave, Cleveland, 10 Ohio — Tushar Anica, Box 731, Gilbert, Min.

Kanada: Kopač Janez C. M., 210 Mc Caul St., Toronto, Kanada — Turk France, 263 Oakwood Ave, Toronto, Ontario.

Trst: Stanko Janežič, Mačkoviče 7 Dolina, Trst.

Italija: Dr. Kazimir Humar, Corte S. Ilario 7, Gorizia.

Avstrija: Luskar Alojzij, Kamen 14, P. Tainach, Kärnten.

VSAK NOV NAROČNIK POMENI OKREPITEV LISTA IN SLOVENSKE MISIJSKE AKCIJE! V DOBRO VSEM NAROČNIKOM IN BRALCEM, ZLASTI PA MISIJONOM JE, PRIDOBIVATI NOVE NAROČNIKE

„Katoliški misijoni“ so splošen misijonski mesečnik, glasilo papeških misijonskih družb, slovenskih misijonarjev, „Slovenske misijonske zveze“ in „Južnoameriške Baragove zveze“. Izdajajo ga slovenski lazaristi. Za izdajatelja, uredništvo in upravo: Lenček Ladislav CM. Naslov uredništva in uprave: Calle Cochabamba 1467, Bs. Aires. Argentina. — Tiska Grote, Montes de Oca 320, Bs. As. — S cerkvenim odobrenjem.